

NATUUR.BLAD

Driemaandelijks ledentijdschrift van Natuurpunt **Juni | Juli | Augustus 2014**

Retouradres: Coxiestraat 11
B-2800 Mechelen

met
GRATIS
wandel
kaart

Zomerse cocktail bij een mystieke **heuvel**

natuur op
doktersvoorschrift

Vul de enquête in en win een **luxe-weekend** in de natuur

Geef je mening over het vernieuwde Natuur.blad

Dit is het zesde nummer van het nieuwe Natuur.blad dat in je bus valt. Hoog tijd om te polsen naar je mening. Ben je tevreden over de veranderingen? Wat mis je nog in het tijdschrift? Hoe kunnen we Natuur.blad nog beter maken? Neem deel aan de enquête en win een kampeerarrangement bij **Ecochique in het West-Vlaamse Heuvelland**. Bij Ecochique combineer je de vrijheid van kamperen met het comfort van een luxehotel.

www.natuarpunt.be/enquete

**VUL IN
& WIN**

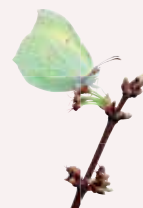
- * **2 overnachtingen** voor 2 personen met **ontbijt**
 - * Huur van **2 e-bikes**
 - * **Sauna- en hottubpakket**
- www.ecochique.be

Geen toegang tot het internet?

Vraag je papieren enquête aan op 015-29 72 24 of via Redactie Natuur.blad • Coxiestraat 11 • 2800 Mechelen

EXTRA

De eerste 50 deelnemers belonen we met een **vlinderzoekkaart** en **inheems bloemenmengsel** voor een vlinderrijke tuin.

De zon tegemoet

Kijk jij net als ik uit naar de zomer? Ik vind zon en mooi weer geweldig. Als je dan buiten stapt, vliegt alles vol met insecten. Met mijn fototoestel onder de arm trek ik de natuur in en zoom in op al het moois dat mijn pad kruist. Qua vergaderingen nemen we met de afdeling even een break, maar we plannen wel heel wat leuke activiteiten zoals nachtvlinders inventariseren of de Nacht van de Vleermuis.

De zomer is ook het uitgelezen moment om eens te kijken wat andere afdelingen allemaal organiseren. Zo bezoek ik eind augustus het vogelringkamp in Mechelen.

Heb jij tijdens de zomermaanden ook tijd en zin om de natuur te verkennen?

Bekijk dan zeker eens wat de Natuurpuntafdeling in jouw buurt allemaal organiseert. Want we leggen je graag in de watten met leuke activiteiten.

Ga mee wandelen en leer de natuurgebieden in je omgeving beter kennen.

Volg een cursus en leer iets bij over dieren en planten. Mag het nog iets actiever zijn? Help een keertje mee bij beheerwerken of ga mee vogels tellen.

Gewoon doen, ik kan het je zeker aanraden! Zo is ook mijn Natuurpunt-verhaal begonnen.

En of je nu oud of jong bent, je zal zeker nog iets bijleren over de natuur.

Voor mij brengt de natuur in ieder geval elke dag iets nieuw en ik vind het heel tof om mij keer op keer te laten verrassen.

Wil je weten wat voor leuke dingen onze afdeling organiseert?

Blader snel naar pagina 44.

Groetjes,

Annelies

Voorzitter Natuurpuntkern Mortsel

Ps: Benieuwd naar waterdiertjes?

Er zit een prachtige folder bij dit Natuur.blad.

Foto © Wim Dirckx

Colofon

Hoofdredactie: Sofie Versweyveld, redactie@natuurpunt.be
Redactie: Petra Beeckx, Liesbet Cleynhens, Peter De Ridder,
Joris Gansemans, Jos Gysels, Rosan Heremans, Ewoud L'Amiral,
Hans Marijns, Walter Roggeman, Anneleen Van Thillo,
Karolien Van de Velde, Wim Van Gils, Wim Veraghtert, Stefan Versweyveld

Advertenties: advertenties@natuurpunt.be | Druk: Roto Smeets
Oplage: 93.000 | Papier: Reprint (60% recycled, 40% FSC)
Ontwerp: De Barbaren | Concept: Stapel

De Vlaamse overheid erkent en steunt Natuurpunt, www.vlaanderen.be
Natuurpunt werkt in Wallonië samen met Natagora, samen zijn we partner
van BirdLife International. Voor verschillende projecten kan Natuurpunt
rekenen op financiële steun van de Europese Unie in het kader
van het LIFE-programma, www.natuurpunt.be/life
V.U. Chris Steenwegen, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Groot geaderde witjes © Samuel De Rycke | niet vermeld beeldmateriaal: www.shutterstock.com

36

32

27

40

Ontdekken

34

Focus

De snoek
Grote jager in helder water

36

Seizoensweetjes

Meer kwallen in de Noordzee

38

Voor kids

De medicijnenkast van de natuur
Win lieveheersbeestjesmagneten

40

Natuur in...

Gierzwaluwen in de stad, kolibrivlinders
in de tuin, suikerzoet

44 Op stap met Annelies Jacobs

46 An Olaerts

Beleven

18

In actie

Duistere beestjes in het vizier

27

Naar buiten

Zomerse cocktail aan de voet
van een mystieke heuvel

Win een weekend in Dassenaarde

32

10xactief

Dagtochten in Vlaanderen

48 In beeld

50 Activiteiten

10

44

34

Beschermen

10

Mijn gebied

De Stadswallen van Damme

12

Doe mee

Excursiemateriaal anno 2014

20

Beleid

Natuur op doktersvoorschrift

54

Het woord van de voorzitter

Big Jump, spring mee voor proper water op 13 juli! Alle info in de folder bij dit tijdschrift of blz 35

Nieuwe ledenvoordelen

Voordelig verblijf bij Landal GreenParks

Wil je er ook voordelig tussen-uit? Of je nu naar de Ardennen, Limburg of naar één van de Duitse parken wilt, er is voor ieder wat wils. Landal GreenParks onderscheidt zich door het open karakter van de parken. De begrippen rust, ruimte en natuur zijn de belangrijkste karakteristieken en de belangrijkste redenen waarom gasten voor Landal kiezen.

Jouw voordeel: reserveer een bungalowvakantie bij Landal GreenParks en je betaalt geen reserveeringskosten t.w.v. max €24,50.

Kijk voor alle voorwaarden, actuele prijzen en deelnemende parken op www.landal.be/natuurpunt of via 070-77 80 80 (0,18 euro/min.)

Korting bij de interieurwinkels van Tony Mertens

Tony Mertens NV is een keten van decoratiewinkels. In elk van die winkels bevindt zich een uitgebreide afdeling van Naturam-natuurverf. De verf heeft tal van voordelen: gemaakt met natuurlijke grondstoffen, geen schadelijke uitwasemingen, antistatisch (trekt geen stof aan), verbetert aanzienlijk de kwaliteit van de binnenlucht en helemaal niet duurder dan andere kwaliteitsverf!

Jouw voordeel: Op vertoon van je lidkaart biedt Tony Mertens een ledenkorting van 10% aan op de Naturam-producten: natuurferven, lakken, beitsen en vele andere producten.

Voor een lijst van interieurwinkels: www.tonymertens.be

Als lid van Natuurpunt zijn er heel wat leuke kortingen en voordelen bij onze partners. Er komen er ook altijd nieuwe bij. www.natuurpunt.be/voordelen

Sperwer die komt drinken in het poeltje voor de fotohut.

Mijn BEELD

Pascal De Munck vind je in zijn vrije tijd vaak in een fotohut om vogels te fotograferen of aan het werk als vrijwilliger van Falcon.

Mag ik jullie voorstellen 'Falcon', een nieuwe Natuurpuntwerkgroep van gedreven amateurfotografen. We willen onze fotografen bijbrengen hoe je op een verantwoorde manier de prachtigste natuurbeelden kan maken en organiseren

verschillende activiteiten. Via de Facebookpagina, Natuurpunt

werkgroep fotografie, wisselen we tips en foto's uit. Mijn beeld werd gemaakt tijdens een van onze eerste activiteiten: 'boshut-

fotografie'. Samen met collega fotograaf Pascal Jonckers hebben we 5 keer een groep van 5 enthousiaste amateurfotografen begeleid in hun eerste stappen in de wereld van de boshutfotografie. Een leuke manier om vogels te observeren en fotograferen.

De werkwijze is eenvoudig, een hut op een vaste locatie in het bos met zicht op een poeltje waar de vogels komen drinken en badderen. Gedurende onze 5 sessies in maart hebben we telkens 12 tot 14 soorten kunnen fotograferen.

Wil je ook graag vogels van dichtbij bewonderen en in alle rust fotograferen? Neem dan een kijkje op onze facebookpagina "Hutfotografie", waar een 30-tal hutten beschreven staan (te huur of privé) en waar dagelijks foto's gepost worden genomen uit één van die hutten.

Pascal

<http://pascaldemunck.weebly.com/>

Foto © Wim Dirckx

Bioactie IKEA goed voor 5 hectare nieuwe natuur

Natuurpunt en IKEA zetten zich al jaren samen in om de natuur te beschermen. Sinds geruime tijd werken we met de Zweedse meubelgigant aan het behoud van de Kleine Nete. Zo werd dit jaar van 15 mei tot 15 juni in alle IKEA vestigingen met een aantal acties geld ingezameld om natuur aan te kopen en het bijhorende beheer mogelijk te maken in het gebied. Bij aankoop van een biologisch voedingsproduct of een biomaaaltijd schonk IKEA telkens 1 euro aan Natuurpunt. In totaal leverde de actie meer dan 27.000 euro op, en maakt het de aankoop van 5 hectare extra natuur mogelijk. Om die geslaagde campagne te vieren mochten 120 IKEA klanten kennis maken met de natuurgebieden van de Kleine Nete.

Vroege lente, maar niet voor iedereen?

Het is je ongetwijfeld niet ontgaan: 2014 kende een vroege lente. Gemiddeld liep de natuur een maand vooruit in vergelijking met de vorige lente die opvallend koud was. Waar we in 2013 tot 16 april moesten wachten op het eerste oranjepijpje, werd die mooie lentevlinder dit jaar gespot op 7 maart. Ook voorjaarsbloeiërs waren er vroeg bij, bomen stonden erg snel in blad en de meikever was eerder een aprilkever. Maar niet alle soorten reageren even sterk op hoge voorjaarstemperaturen. De paddentrek viel dit jaar zelfs iets later dan gemiddeld en op een hoop trekvogels was het lang wachten. De boerenzwaluw, koekoek en gierzwaluw waren opvallend later. Voor die soorten, die uit tropisch Afrika overkomen, bepalen de omstandigheden onderweg wanneer ze hier arriveren.

Foto © Maarten Jacobs

nieuws

In het Grote Natuurdebat kruisten politieke sleutelfiguren de degens over natuur, landschap en klimaat.

Minister Ingrid Lieten kwam op bezoek in Limburg om te luisteren naar alle ideeën die in leven in de natuursector.

6 april

29 maart

Fort 7 in Wilrijk opende voor het eerst in vier jaar haar deuren voor het grote publiek. Het historisch militair bolwerk en het uitzonderlijk stukje natuur dat zich daar rond ontwikkelde zal voortaan vaker toegankelijk zijn.

29 april

De Vlaamse regering keurde vlak voor de verkiezingen de instandhoudingsdoelstellingen (IHD's) definitief goed. Die natuurdoelen moeten ervoor zorgen dat de Europees beschermde bossen, heide, venen of duinen of soorten als de kamsalamander, vleurmuizen of de bruine kiekendief het opnieuw goed gaan doen. Door die beslissing zal er tegen 2020 zo'n 70.000 hectare aan natuur behouden, verbeterd of uitgebreid moeten worden. Ook in onze natuurgebieden gaan we daarmee aan de slag. Het natuurdecreet van 1997 werd aangepast zodat binnenkort concreet wordt vastgelegd wie waar welk doel zal realiseren. Natuurpunt is blij met de langverwachte beslissing, maar blijft kritisch. Vooral de doelen voor open habitats en soorten schieten te kort. Dé grote uitdaging voor de nieuwe regering is nu om de nodige centen op tafel te leggen.

www.natuurpunt.be/natuurdoelen

Grote natuur- uitbreiding bij Mechelen

Midden mei kocht Natuurpunt 34 hectare extra natuur aan in het gebied Mispeldonk bij Bonheiden. Daarmee zetten we een belangrijke stap vooruit in de ontwikkeling van een aaneengesloten groengebied in de Dijlvallei; het Mechels Broek, de Barebeekvallei en het Cassenbroek. Dit groot groengebied aan de rand van de stad Mechelen zal zorgen voor gezondere inwoners, een koelere stad en een betere beveiliging tegen overstromingen. Bovendien zullen heel wat bedreigde dieren en planten meeprofiteren van zo'n robuust stuk natuur. Mispeldonk zelf is een bijzonder gevarieerd natuurgebied met bloemrijke graslanden, hooiweiden met houtkanten, vochtige loofbossen en herstelde heide. Om de financiering van het project rond te krijgen, loopt er een fondsenweringsactie. Steun ons!

© Wim Dirckx

In april, mei en juni kon je genieten van Cultuur in de Natuur; een campagne waarmee onze bezoekerscentra verrasten met theater, poëzie, en leuke marktjes in de volle natuur.

Wij laten de natuur niet barsten!
Tot aan de verkiezingen kon je een
persoonlijke opdracht bezorgen
aan de toekomstige regering. Met
alle opdrachten trekt Natuurland
nu naar de nieuwe ministers.

1 mei

11 mei

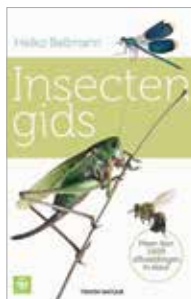
25 mei

De gerestaureerde Boembekemolen in Zwalm werd feestelijk heropend met de tentoonstelling "Sporen in de Tijd" over het vroegere mijnwerkerspad.

NATUUR PRODUCT

**BEZOEK ONZE
POP-UPSTORE!**
5/7-30/8 KBC-toren,
Schoenmarkt 35,
Antwerpen

Hernieuwde uitgave van bestseller

Insecten vormen de grootste en meest gevarieerde groep levende wezens op aarde. Alles bij elkaar zijn er waarschijnlijk meer dan twee miljoen soorten, waarvan er nog veel niet ontdekt zijn.

De Nieuwe Insectengids

van Tirion geeft je een praktisch overzicht van de bouw en de levenscycli van insecten, hun belangrijkste kenmerken, gedrag, habitat, vliegtijden en verspreiding in Europa. Met prachtige illustraties komt de insectenwereld voor je ogen tot leven. Een boek dat niet mag missen op je boekenplank!

Artikel Nr.: M22102 - ledenprijs: 27 euro

www.natuurpunt.be/winkel

Hebbeding: Wandelboek 'Adembenemend België'

De natuur zoals je ze zelden te zien krijgt: vanuit de lucht bij het eerste ochtendgloren en het laatste avondlicht. Natuurfotograaf Wouter Pattyn laat je in zijn nieuwe boek 'Adembenemend België' zien hoe adembenemend

natuur in België is. Voor zijn reis zweefde hij twee jaar boven ons land langs kronkelende rivieren, kleurrijke valleien en uitgestrekte polders, met als eindresultaat een prachtig fotoboek met wandel- en natuurinformatie. De handige natuurgids is een écht hebberding voor elke doorwinterde natuurliefhebber.

Artikel Nr.: M24185 Ledenprijs: 17.99 euro

www.natuurpunt.be/winkel

stadswallen van **DAMME**

Damme is een hotspot voor toeristen: fietsen langs de Damse Vaart of wandelen in het pittoreske stadje. Maar er is nog een belangrijke reden om halt te houden in Damme: de Stadswallen. Sinds de restauratie zijn de wallen de fiere ambassadeurs van een rijk verleden en ook op natuurvlak zijn ze pure verwennerij. Wandel langs moerasbos, rietkragen, ondiepe waterpartijen en hooiland. Spits je oren voor de zang van de kleine karekiet of de dodaars. In de winter strijken er “vriezeganzen” neer en in het voorjaar broeden er weidevogels zoals grutto en kievit. Ga zeker ook eens op zoek naar bijzondere moerasplanten.

WANDELEN De A.S. Adventureroute (9 km) start aan de randparking van de Damse vaart of aan de randparking langs de Oude Sluissendijk.

www.natuurpunt.be/stadswallendamme

‘Ik **sta op** met de stadswallen en **ga ermee slapen**’

Bert Van Haecke,
directeur van Toerisme Damme

Toen ik begin jaren '80 directeur werd van Toerisme Damme stond ik een beetje argwanend tegenover de groene jongens, maar onze relaties zijn zeer vriendschappelijk geworden. Dat we samen het herstel van de stadswallen zouden realiseren, durfde ik toen niet te dromen. Ondertussen is natuurbeleving een van onze toeristische pijlers geworden. Het gebied beschikt over een kijkhut, infoborden en een wandelpad. Zelf woon ik aan de Damse Vaart en kan ik 's morgens ontbijten met zicht op de stadswallen. 's Avonds eindig ik mijn dag met een wandeling langs de stadswallen. Zelfs mijn eerst kus met mijn partner was hier.

2

'Heerlijke plek om tot rust te komen'

Mia Buckens, winkelmedewerker
A.S. Adventure Brugge

Ik ben van Brugge en op een kwartiertje ben je in Damme. Na een hele week stressen in de drukke stad doet het deugd om hier te komen kijken naar de vogels, de schapen, de paarden ... De Stadswallen zijn een heerlijke plek om tot rust te komen. Voor A.S. Adventure is het belangrijk dat mensen kunnen genieten van de natuur in hun buurt. Daarom steunen we Natuurpunt. Natuurpuntleden krijgen bij ons interessante kortingen, bovendien helpen we Natuurpunt om de Stadswallen nog aantrekkelijker te maken voor wandelaars. Vanaf eind juni maken vernieuwde infoborden je wegwijs in het gebied.

3

'Resultaat van 32 jaar volharding'

Robrecht Pillen,
lid van het beheerteam

Voor mij is de combinatie natuur en cultuur heel bijzonder. Door de stadswallen te herstellen wilden we opnieuw een volledige doorsnede creëren van de omwalling van de oude garnizoenstad, maar er ook op natuurland op vooruit gaan. Bovendien wilden we het gebied toegankelijk maken, ook voor mensen met een beperking of jonge gezinnen met een buggy. Ons grootste succes is dat mensen nu aanvaarden dat we het gebied beschermen. Zeker als je weet dat er hier 30 jaar geleden nog plannen waren om een parking aan te leggen. De moerasvogels zoals waterral fascineren mij. Maar eigenlijk zie ik alles hier even graag, ook de schapen en ezeltjes die ons helpen bij het beheer.

Foto's © Wim Dirckx

Excursiemateriaal anno 2014: rubberlaarzen, verrekijs én een tablet

Vroeger had elke natuurliefhebber potlood en papier bij om waarnemingen van planten, paddenstoelen of dieren te noteren. Dat is vandaag wel even anders. Via smartphones en tablets kan je alle soorten die je ziet rechtstreeks delen met duizenden andere natuurliefhebbers.

Tekst: Joris Gansemans

Op exact 943 meter van mijn deur zijn er vandaag twee zeldzame grote fopblaaskoppen waargenomen. Met hun blinkend zwartgele lijven zijn ze zeker de meest funky zweefvliegen van ons land. Op 173 meter hier vandaan groeit er een klimopbremraap. En op 879 meter moet er een zwarte roodstaart zitten. Hoe ik dat allemaal weet? Via ObsMapp – een applicatie op mijn tablet. Die laat me toe om online door te geven welke planten, dieren of paddenstoelen ik heb gezien en vertelt me wat anderen hebben waargenomen in de buurt. ObsMapp is de mobiele poot van waarnemingen.be, een enorme database waar de waarnemingen van duizenden natuurliefhebbers worden bewaard en online gedeeld met de rest van de wereld.

DUIZELINGWEKKENDE DATABASE

De website waarnemingen.be ontving tijdens de eerste maanden van dit jaar al een miljoen waarnemingen van planten, dieren of paddenstoelen, doorgegeven door 4725 waarnemers. Sinds de start zes jaar geleden kwamen al 11 miljoen gegevens binnen en elk jaar komen er nog meer waarnemingen bij. Er is momenteel informatie over 15.830

soorten over heel België. De databank bevat 1,4 miljoen bewijsfoto's. Het zijn cijfers die me doen duizelen.

De website dankt zijn succes aan het diepe verlangen van natuurliefhebbers om hun waarnemingen nauwgezet bij te houden en die ervaringen ook met anderen te delen.

Rond waarnemingen.be heeft zich een hele leergemeenschap gevormd. Waarnemers helpen elkaar, en een team van tientallen vrijwilligers beoordeelt de waarnemingen op correctheid. “Zo postte ik eens een foto van een kevertje dat ik niet kende onder de naam ‘lieveheersbeestje onbekend’ om het thuis verder op te zoeken”, vertelt Erik Meerschaut van Natuurpunt Asse en Brussel. “Nog geen 2 uur later had ik al een mailtje van een beheerder van de site om te melden dat het om een wilgenhaantje ging.”

“Op de site kan ik ook zien welke soorten anderen hebben waargenomen in de natuurgebieden die we met onze afdeling beheren. Die informatie gebruiken we voor onze erkenningsdossiers, beleidszaken en het overleg met de gemeente”, zegt Erik.

Niet alleen de lokale natuurbeheerders maken gebruik van de databank. De onderzoekers van Natuurpunt gebruiken de gegevens voor hun dagelijks studiewerk over de toestand van de natuur in Vlaanderen en voor de monitoring van de biodiversiteit in de natuurgebieden. Zo weten we bijvoorbeeld dat het aantal oranjetipjes afneemt en dat de vlinder in 2011 duidelijk vroeger rondfladderde dan in 2013. Ook de overheid heeft de waarde van waarnemingen.be ontdekt. Het INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek) gebruikt de gegevens onder andere voor de officiële rapportage aan de Europese Commissie over de toestand van de natuur en voor de opmaak van Rode Lijsten.

Oranjetipje © Theo Geuens

NIEUWSMACHINE

Sinds de opvallende kraanvogeltrek in 2011 werd opgemerkt via waarnemingen.be, houden ook journalisten de site

goed in de gaten. Vorig jaar kwam de site in het nieuws dankzij de waarneming van een dwergvinvis voor de kust, bruinvissen in het binnenland en de ontdekking van een nieuwe vlindersoort. Zo helpt de site om de natuur week na week weer in de media te brengen.

Vanop mijn laptop check ik de site nog een keer. Er zijn net vijf steltkluten gezien in de Uitkerkse Polder. De foto's bij de waarneming laten geen ruimte voor twijfel. Met hun roze poten stappen ze parmantig over mijn scherm.

EEN DIGITAAL ECOSYSTEEM

De software achter waarnemingen.be wordt nog voortdurend bijgeschaafd. “Daarbij spelen de suggesties van de gebruikers een centrale rol. De meeste aanpassingen en verbeteringen van het systeem zijn er gekomen op hun vraag”, zegt Wouter Vanreusel, verantwoordelijke voor waarnemingen.be bij Natuurpunt. “De vele manieren om de gegevens te raadplegen, verklaren mee het succes van de website.”

Heel wat projecten steunen intussen op de gegevens en technologie achter waarnemingen.be. Dieren onder de Wielen, bijvoorbeeld, een project waarmee Natuurpunt zwarte punten in het verkeer voor onze dieren in kaart brengt. Er zijn ook aparte toepassingen voor het melden van invasieve exoten, bruinvissen, klapstekers of katten die muizen vangen. “De site zelf is uitgegroeid tot een heus digitaal ecosysteem, met heel wat verschillende toepassingen”, zegt Wouter.

Zo kunnen ook afdelingen en werkgroepen van Natuurpunt een eigen regio-scherm laten aanmaken. “Op zo'n regionaal scherm krijg je een overzicht van de waarnemingen in je eigen streek”, vertellen Toon Janssen en Pieter Cox van

Waarnemingen.be is een huwelijk tussen de kracht van de massa en technologische vernieuwing

Natuurpunt Noord-Limburg enthousiast. “Je kan statistieken maken van de gegevens van jouw regio, foto's bekijken en een overzicht krijgen van alle zeldzaamheden in de buurt”.

WAT MET FOUTE WAARNEMINGEN?

Een systeem dat volledig draait op vrij in te voeren waarnemingen, hoe gevoelig is dat voor fouten? Verkeerde determinaties of vergissingen bij de invoer zijn natuurlijk nooit uit te sluiten. Maar waarnemingen.be is een hele gemeenschap van waarnemers met veel kennis die vaakzaam fouten melden en die van medewaarnemers corrigeren. Ook een 60-tal vrijwilligers volgen de waarnemingen op en verbeteren fouten.

Af en toe duiken er wel eens nepwaarnemingen op van wolven, lynxen of de kat

Aan de slag

1 Doe Mee.

Geef je waarnemingen door; liefst mobiel! De kracht van waarnemingen.be ligt in de grote aantallen gegevens die dagelijks worden ingevoerd door natuurliefhebbers. Ben je ook een ervaren natuurspotter en wil je graag bijhouden welke planten, dieren of paddenstoelen je allemaal tegenkomt? Registreer je op de website en start met het ingeven van jouw waarnemingen.

2 Invoeren

- Begin met invoeren via het menu 'Invoeren > Waarneming'.
- Kies de juiste datum, selecteer de gewenste soortgroep, en typ achter 'soort' een deel van de naam van de waargenomen soort in. Na een paar letters verschijnt een lijstje waarin je de gewenste soort kan aanklikken. Alle soorten zitten al in het systeem.
- Selecteer het gebied. Vergeet niet om het pijltje te plaatsen op de precieze plaats van de waarneming.
- De andere velden mag je invullen, maar zijn niet verplicht.
- Wanneer je klaar bent, klik je onderaan op 'Invoeren' en de waarneming is toegevoegd! Voor zeldzaamheden voeg je liefst ook een foto toe als bewijs of illustratie van je waarneming. Een team van administrators kijkt deze dan na.

3 Al je waarnemingen gebundeld

In waarnemingen.be kan je eenvoudig al je ingevoerde waarnemingen opnieuw raadplegen, sorteren of downloaden. Klik daarvoor op 'Mijn waarnemingen.be'.

Stelkluit © Vilda/Yves Adams

Klimopbremraap © Vilda/Rolin Verlinde

van de buren die wordt aanzien als een echte wilde kat. Maar omdat het vaak om erg spectaculaire zaken gaat, worden die waarnemingen extra nauwlettend gecontroleerd. Foutieve waarnemingen vliegen onherroepelijk van de site.

RUBBER LAARZEN, VERREKIJKER EN EEN TABLET

Naast verrekiijkers en rubberlaarzen tref je tegenwoordig steeds vaker een tablet of smartphone aan als vast onderdeel van de uitrusting van natuurliefhebbers. “Vroeger spendeerde ik uren thuis op de pc met het invoeren van alle telgegevens over zangposten en broedplaatsen van vogels”, zegt broedvogelkarterder Ludo Benoy van Natuurpunt Antwerpen Noord. Hij is actief in het beheer van De Kuifeend en de Grote Kreek in Antwerpen en houdt de broedvogels van zijn gebieden al jaren nauwgezet in de gaten. “Nu geef ik elke waarneming in op mijn tablet. Datum en tijd worden automatisch in het systeem ingevoerd. Zelf bepaal ik de juiste locatie via de GPS en kleurenluchtfoto. En dan thuis gekomen, het ‘moment suprême’: één druk op de knop en alle gegevens worden in enkele seconden automatisch in de databanken ingevoerd. Geen fouten meer bij het

manueel overzetten. En er rest me meer tijd om op pad te gaan in de natuur.”

HUWELIJK TUSSEN TECHNOLOGIE EN VRIJWILLIGERS

Het succes en het groot aantal toepassingen van waarnemingen.be illustreert de nieuwe mogelijkheden van citizen science. Het is een huwelijk tussen de kracht van de massa en technologische vernieuwing. De passie van duizenden natuurliefhebbers zorgt voor enorm veel informatie. De technologie zorgt ervoor dat we die ook verwerkt krijgen. Het zou onhaalbaar en onbetaalbaar zijn om die met professionele krachten te verzamelen.

Voor ik dit artikel afsluit bekijk ik waarnemingen.be nog één keer. Er is bever opgedoken, zwemmend in het Antwerpse. Maar dit keer kom je niet te weten waar het beest exact is gezien. De waarnemer heeft de locatie verborgen gehouden. Zo beschermt de community kwetsbare dieren en planten tegen verstoring.

Go Mobile!

Apps voor mobiel registreren van waarnemen

Voer moeiteloos je waarnemingen in het veld in! Geen eindeloze lijst notities meer die je nadien nauwgezet moet overzetten op je computer. Via een app op je smartphone ben je maar een paar tikjes verwijderd van een ingevoerde waarneming. Die is bovendien heel precies: exacte plaats en uur zijn meteen bekend.

Zowel waarnemingen.be als de apps voor mobiel waarnemen zijn oorspronkelijk afkomstig uit Nederland. Waarnemingen.be werd ontwikkeld door de Nederlandse Stichting Natuurinformatie en wordt in België beheerd door Natuurpunt en Natagora.

ObsMapp is het werk van Alex Kwak. iObs wordt ontwikkeld door Sjaak Schilperoort. Beide apps zijn gratis te downloaden.

Download ObsMapp
via Google Play
(Android)

Download iObs
via App Store
(iOS)

WARRELNIE

De bruinvis is, in tegenstelling tot wat zijn naam doet vermoeden, een walvisachtige en dus een zoogdier. Tijdens de eerste drie maanden van 2014 spoelden aan de Belgische kust al 40 bruinvissen dood aan. Een triest record.

Minstens 10 ervan vertoonden verwondingen die wezen op verstikking door bijvangst in visnetten. Bruinvissen worden beschermd door Europa en België is verplicht om maatregelen te nemen ter bescherming van dit fascinerend dier. Maar tot nu toe gebeurde er niets. Sea First, Blue Shark, Sea Shepherd en Natuurpunt sloegen de handen in elkaar om de bruinvis te beschermen. We vragen een verbod op het gebruik van kieuw- en warrelnetten door recreatieve vissers op het strand.

Help ons de bruinvis te beschermen: teken de online-petitie op www.warrelniet.be

NATUUR VANUIT DE HEMEL

Behalve het prachtige boek 'Natuur vanuit de Hemel' is er nu ook de rondreizende tentoonstelling. De fotograaf selecteerde 25 sprekende beelden op groot formaat die je in hogere sferen brengen. Ontdek ze in een Natuurpuntbezoekerscentrum in je buurt. Heel wat van de tentoonstellingslocaties liggen trouwens in of dicht bij een gebied dat vanuit de lucht op de gevoelige plaat werd vastgelegd. Zo stap je vanuit de tentoonstelling de foto en het gebied zelf binnen.

www.natuurpunt.be/tentoonstelling

Hulp in Landschap De Liereman

Al 25 jaar staan mensen van dagcentrum De Muylenberg (Turnhout) klaar om beheerwerken uit te voeren in Landschap De Liereman. 25 jaar geleden namen vrijwilligers van Natuurpunt onder leiding van Louis Adriaensens het initiatief. Ondertussen sloten zich ook gasten en bewoners van De Leeuwerik (Turnhout) en Talander (Arendonk) aan. Elke woensdagvoormiddag zijn ze er. Boomopslag wordt verwijderd en het zware plagwerk komt ook aan bod. Tussen hen en de vrijwilligers groeide een hechte vriendschapsband.

Handen uit de mouwen met de Goudklompjes

In de Hobokense Polder werkt al jaren een bonte mengeling van vrijwilligers mee aan het natuurbeheer. Samen met de Goudklompjes, de vaste beheerders van het gebied, steken ook scholen, sociale verenigingen, jongeren onder toezicht en mensen met een beperking wekelijks de handen uit de mouwen. In 2013 konden ze tot nu toe al een beroep doen op bijna 1300 vrijwilligers, die bijna 4000 uren presteerden! Samen legden ze een nieuw wandelpad aan voor kleuters en bouwden ze een openluchtklas voor schoolkinderen.

www.hobokensepolder.be

Natuurpunt Begijnendijk: jong en dynamisch

Ergens in Vlaams-Brabant, op de oevers van de Demer vind je Natuurpunt Begijnendijk. Een zeer jonge en dynamische ploeg Natuurpunter die graag uitpakt met originele activiteiten of publiekstrekkingen zoals Big Jump (1000 bezoekers).

Een van hun knallers is 'De Vegetarische Ontdekking'. Niet de zoveelste vegetarische spaghetti maar een echte culinaire ontdekkingstocht. Dankzij het buffet kan iedereen proeven van culinair hoogstaand lekkers en originele combinaties. En hier gaan ze nu nog een stapje verder. Binnenkort lanceren ze een kookboek met hun recepten van 6 jaar Vegetarische Ontdekking.

DE NATUUR

in jouw testament

Door een testament op te maken, kan je jouw **nalatenschap geven aan een goed doel** zoals Natuurpunt. Met die inkomsten kan Natuurpunt nog meer natuur beschermen. Erfenissen zijn steeds meer van belang om de biodiversiteit te behouden voor de **volgende generaties**.

Bij het schrijven van een testament duiken er ongetwijfeld een aantal vragen op. Welke formule kies je? Wat is de rol van de notaris? Welke stappen moet ik ondernemen? Wanneer is een duolegaat interessant. Natuurpunt wil je **graag helpen** bij het beantwoorden van die vragen.

**VOOR MEER INFORMATIE
OF EEN PERSOONLIJK GESPREK,**
contacteer **Joost Verbeke**, contactpersoon
schenkingen en legaten, **0477-20 47 27**
joost.verbeke@natuurpunt.be • **www.natuurpunt.be/legaten**

DUISTERE **beestjes** in het **vizier**

Onze meest mysterieuze nachtdieren zijn ongetwijfeld de vleermuizen. Maar het is niet omdat we die bruinzwarte fladderaars niet veel te zien krijgen dat we niet begaan zijn met hun lot. Een keer per jaar zetten we ze in de schijnwerpers tijdens De Nacht van de Vleermuis, maar het hele jaar door zijn onze vrijwilligers en werkgroepen druk in de weer om de vleermuizen te beschermen.

1

Een verzwakte ruige dwergvleermuis wordt gevoederd en gelaafd tot hij er weer bovenop komt. Vleermuizen bijten niet, tenzij uit verdediging als je ze zelf vastneemt. Het verzorgen van de dieren gebeurt enkel door vrijwilligers die hiervoor opgeleid zijn.

2

Tijdens hartje winter gaan de vleermuizenwerkgroepen op pad om vleermuizen te tellen. Die tellingen leveren belangrijke informatie over de aantallen en de verspreiding van vleermuizen in onze regio, waarmee we de vleermuizen beter kunnen beschermen. Tijdens de tellingen zijn we erg voorzichtig om geen enkel beestje uit zijn winterslaap te halen, want dat zou nefast kunnen zijn.

3

Terwijl je op een zomerse avond wel eens een vleermuis ziet voorbijvliegen, kan je er in de winter geen enkele bespeuren. Want van december tot februari houden ze een winterslaap op een verborgen plekje: huizen, holle bomen en grotachtige plaatsen zoals ijskelders, kelders, bunkers, forten en mergelgroeven. Ook in jouw huis kan een vleermuis verscho- len zitten!

4

Met de hulp van een batdetector kunnen we niet alleen de geluiden van de vleermuizen horen, we kunnen de soorten er ook mee onderscheiden. Vleermuizen gebruiken ultrasone geluiden om zich te oriënteren en hun prooien te lokaliseren. Dit wordt echolocatie genoemd. Aan de hand van de roep, die opgevangen wordt met de batdetector, weten onze vrijwilligers welke soort er voorbij kwam.

5

Eind augustus zetten we onze vleermuizen in de schijnwerpers. Over heel Vlaanderen kan je deelnemen aan spannende wandelingen en ga je met een gids in een donker bos op zoek naar vleermuizen. Ook dit jaar kan je erbij zijn. Hou www.nachtvandeuleermuis.be goed in de gaten voor meer informatie.

6

Hoewel er wereldwijd meer dan duizend soorten bestaan, komen er in Vlaanderen maar 18 vleermuissoorten voor. Ze gebruiken alleen bestaande toegangen tot hun schuilplaats. Een opening van 2,5 op 1cm is vaak al voldoende. Onze vleermuizen zijn wettelijk beschermd, je mag ze niet verwijderen of verstoren.

1

4

2

3

6

5

Nacht van de
Vleermuis

© Korneel Detailler

Natuur op doktersvoorschrift

Toegankelijke natuur voorzien om de arbeidersklasse gezond te houden. Voor de Victoriaanse industriëlen van de 19de eeuw was het common sense. Nu komt ook de moderne geneeskunde tot dezelfde conclusie. Er moet meer natuur komen. Op doktersbevel!

Tekst: Joris Gansemans

In Londen werden in het midden van de 19de eeuw grote parken en groene ruimtes voorzien om louter financieel-economische motieven,” zegt

Pascal Paepen, beursspecialist bekend van radio en tv. Hij heeft 12 jaar in het financiële hart van de wereld gewerkt. “De bomen zuiveren de lucht en daardoor was er minder ziekteverzuim bij de arbeiders in de fabrieken.” Bovendien waren de Britse patroons er in de 19de eeuw van overtuigd dat innig contact met de natuur mensen aanzet tot bewegen en verheffend werkt voor de moraal.

Die Victoriaanse redenering is zo gek nog niet. “Uit mijn onderzoek blijkt dat mensen die in de buurt van natuur wonen zich gezonder voelen én dat ook daadwerkelijk zijn”, zegt Jolanda Maas, wetenschapster aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Zij voerde onlangs in Nederland een grootschalig onderzoek uit naar de relatie tussen natuur en gezondheid. “Wie in de buurt van natuur woont, moet opmerkelijk minder naar de huisarts voor diabetes, hartziekten en

depressies. Dat zijn ziektes die de patiënten veel leed en de samenleving veel geld kosten.”

In het rapport ‘Natuur, stress en cortisol’ tonen andere wetenschappers van Alterra in Wageningen aan dat onderge-

Uit onderzoek blijkt dat mensen die in de buurt van natuur wonen zich gezonder voelen én dat ook daadwerkelijk zijn.

dompeld worden in het groen het stresshormoon cortisol gevoelig verlaagt. Wie in de natuur vertoeft, komt stress-situaties sneller te boven. Dat effect heeft ook de zorgsector bij ons ontdekt. Zo schrijven de bewegingscoaches van het project ‘Bewegen Op Voorschrift’ uit Leuven ‘wandelen in de natuur’ voor aan hun patiënten. Dat project richt zich naar mensen die er zelf niet toe komen om voldoende te bewegen, maar voor wie meer beweging fysieke en mentale gezondheidswinst betekent.

Bovendien blijkt contact met natuur het immuunsysteem te versterken. Het maakt ons weerbaarder tegen ziektes. Ook opvallend: werken in de tuin heeft dezelfde effecten, zo toont de eerder genoemde Wageningse studie aan. Toeval of niet, al die zaken - tuinieren, gezondheid, natuurbeleving en sociale contacten - komen samen in een nieuw thema binnen Natuurpunt: de zorgtuin.

ZORG IN DE TUIN

Dit voorjaar hebben Natuurpunt Meise, Regionaal Landschap Groene Corridor en OCMW Meise de handen in elkaar geslagen om rondom een woonzorgcentrum plaats te maken voor de natuur. Er komt een bijenhôtel, een bloemenweide, een wilde boerenheg, een boomgaard, nestkastjes voor zwaluwen en de betonnen blusvijver wordt natuurlijker gemaakt. Vrijwilligers, bewoners, familieleden en personeelsleden hebben al honderden struiken en bomen geplant. "In plaats van minder mobiele mensen naar de natuur te brengen, hebben wij de natuur naar de mensen gebracht. De bewoners, de bezoekers en de personeelsleden krijgen een aangename plek om in te leven en te werken. Bovendien krijgen ook de buurtbewoners er een mooie brok natuur bij", vertelt Frank Vermoesen van Natuurpunt Meise.

Ook in Turnhout en Dessel werkt Natuurpunt aan zo'n natuurlijke zorgtuinen. Bij de tuin in Dessel werkt Natuurpunt Educatie samen met het woon- en zorgcentrum Alfons Smet Residenties, seniorenverenigingen, scholen, buurtwerking en natuurvrijwilligers. Die hebben allemaal ideeën geleverd voor het ontwerp en helpen mee bij de inrichting. In het bos ervaren de bezoekers de seizoenen. Een bloemrijk hooiland, waterpartij, moestuin, zelfpluktuin, insectenhoek en kruiden-

hoek zorgen voor afwisseling en verhogen de biodiversiteit.

"We willen de ouderen stimuleren om samen met anderen buiten te komen en activiteiten te ondernemen in de natuur", zegt Ann Cassier van Natuurpunt Educatie. Daarom wordt de natuur dicht bij het gebouw aangelegd. Bij de inrichting is er op gelet dat de natuur tuin rolstoelvriendelijk is. Door zelf aan de slag te gaan met nestkastjes bouwen, vlinders tellen en struiken planten, krijgen de senioren een directe band met de tuin en zijn gasten.

De bewoners van de afdeling 'dementie' van het zorgcentrum kunnen ook genieten van de tuin. Voor hen is er rond het gebouw een speciale daktuin aangelegd. De bewoners kunnen de tuin zelfstandig bezoeken. De daktuin heeft natuurbeleving als belangrijkste focus. De beplanting prikkelt alle zintuigen: zicht, geur, tast en smaak.

GEWICHTIGE CIJFERS

Niet alleen bij senioren is er grote nood aan contact met de natuur. Dat geldt ook voor kinderen. Want wat blijkt? Jongeren schreeuwen om meer natuur om in te spelen. Uit een ondervraging van Steunpunt Jeugd bij 1000 jongeren bleek dat een grote meerderheid van de jongeren (65%) in Vlaanderen grote nationale parken wil waar natuur, wandelen en fietsen centraal staan. Een meerderheid van de jongeren pleit ook voor speelparken in de buurt, straat- en pleinbomen en een autovrij centrum.

In de natuur ravotten is niet gewoon erg lollig en leutig. Het is ook erg gezond. Een wetenschappelijke studie 'Jeugd, overgewicht en groen' van Alterra uit Wageningen legt de relatie tussen groen in de woonomgeving en de kans op

Kinderen uit wijken met veel groen dicht bij de woning spelen tot 1,5 uur per dag meer buiten.

overgewicht bij kinderen. Kinderen uit wijken met veel groen dicht bij de woning spelen tot 1,5 uur per dag meer buiten. Bij jongens is er een direct verband tussen extra buiten spelen en een verminderde kans op overgewicht van 25%. Dat zijn gewichtige cijfers.

VICTORIAANSE ERFENIS

Terug naar het Londen van de 19de eeuw. Daar zorgde cholera toen regelmatig voor dodelijke epidemies. Het was wetenschapper John Snow die ontdekte dat de oorzaak lag in het drinken van vervuild water. Om nog meer cholera-epidemies te vermijden moesten afval- en drinkwater gescheiden worden in uitgebreide rioleringsstelsels, zo suggereerde hij. Het waterbeleid van vandaag, en het uitroeien van cholera en andere besmettelijke ziektes, hebben we in grote mate te danken aan die Victoriaanse Londenaar. Wie weet kunnen we door meer te investeren in natuur ooit hetzelfde zeggen over beschavingsziektes als diabetes, overgewicht en depressie.

Met dank aan Ruben Dehenaux en Bjorn Van As voor het onderzoekwerk.

Het Grote Vlinderweekend

VAN NATUURPUNT

Tel de vlinders in je tuin.

→ www.vlindertelling.be

duo

Tom en Petra trainen voor een groene Midzomerrun

Lampiris, partner van Natuurpunt, heeft een zwak voor loopwedstrijden en ondersteunt ook dit jaar de Midzomerrun in Kortrijk, Brugge en Ieper. Petra Beeckx van Natuurpunt: "Vorig jaar liepen een dikke 8000 sportievelingen tijdens de duisternis van de nacht langs een uniek parcours van 5, 10 of 15km door één van de 3 historische stadscentra. Elke loper bracht één euro in het potje van Natuurpunt." Ook dit jaar zal de Midzomerrun middelen verzamelen voor de aankoop van natuur rond de steden. Tom Van de Cruys van Lampiris staat zeker mee aan de meet: "Ik ben al jaren een fervent loper, en het is geweldig om te zien hoe loopevenementen zo veel mensen op de been brengen. Ook de Midzomerrun is al sterk gegroeid. Hopelijk dit jaar nóg meer lopers zodat we nog meer kunnen bijdragen aan de aankoop van lokale natuur."

Kortrijk 28 juni – Brugge 9 juli –
Ieper 3 augustus – www.midzomerrun.be

Kijk op www.natuurpunt.be/lampiris voor nog meer realisaties van Lampiris en Natuurpunt, en ontdek hoe je ook zonder loopbenen kan steunen.

Samenwerken

Foto © Hugo Willockx

Een TERRA hamstermaaltijd voor soortbescherming

De Europese hamster is een van onze minst bekende en zeldzaamste inheemse zoogdieren. Van oorsprong is de hamster een steppebewoner. Maar als cultuurvolger heeft het knaagdier zich aangepast aan het leven in onze landbouwgebieden. Ze maakt haar burcht op akkers met graanteelt, meerjarige luzerne en rode klaver. De hedendaagse landbouw, gekenmerkt door intensieve bewerking door zware machines, heeft de hamster uit Vlaanderen en Wallonië verjaagd. Voor de bescherming van de laatste hamsters, kan Natuurpunt rekenen op de steun van Vadigran. Bij elk verkocht pakket diervoeding schenkt Vadigran een bijdrage aan Natuurpunt.

www.natuurpunt.be/vadigran

Samen bouwen aan De Vaanders

Natuurpunt heeft een groot, aaneengesloten gebied aangekocht op de grens tussen West- en Oost-Vlaanderen bij Beernem en Aalter. Het gebied zal de naam "De Vaanders" dragen en is 65 hectare groot. De realisatie van het grote natuurproject kwam er dankzij een unieke samenwerking tussen Natuurpunt, lokale landbouwers, Infrabel en de West-Vlaamse Intercommunale. Via compensaties voor de verbreding van de spoorlijn Gent-Oostende en voor de inrichting van een nieuw bedrijventerrein in Beernem kon een aaneengesloten stuk natuur ontstaan. Natuurpunt zal nu aan de slag gaan om van de Vaanders een publiek toegankelijk gebied te maken waar de natuur nieuwe kansen krijgt.

Waterviolier © Diane Appels

Provincie Vlaams-Brabant en Natuurpunt

"De projecten van Natuurpunt Studie worden steeds zeer kwaliteitsvol uitgevoerd. Ze zijn een grote meerwaarde voor het biodiversiteitsbeleid van de provincie Vlaams-Brabant."

Dirk Buysse, Provincie Vlaams-Brabant, dienst leefmilieu, cel natuur

De Groene Vallei

Natuurpunt en de provincie Vlaams-Brabant hebben de aftrap gegeven voor het natuurproject "De GroeneVallei". Dit wordt een groot natuurpark dat verschillende bestaande natuurgebieden met elkaar verbindt. Zo ontstaat een groene ader met moerassen, bossen en weidse landbouw-landschappen in de drukbevolkte driehoek tussen Brussel, Leuven en Mechelen.

Het natuurpark zal de bestaande natuurgebieden Slimsombos, Steentjesbos, Kastanjebos, Molenbeekvallei, Hellebos, Rotbos en Rotte Gaten omsluiten. Maar liefst 1300 hectare van het gebied maakt deel uit van het Natura 2000-netwerk, een verzameling van kwetsbare natuurgebieden die beschermd worden door Europa.

Dankzij grote hoeveelheden kalkrijke kwel die er aan de oppervlakte komt, komen er zeer zeldzame moeras-, vijver- en graslandbiotopen voor. Het gebied vormt zo een belangrijk leefgebied voor 14 Europees beschermde soorten, waaronder de blauwborst, de ijsvogel en de wespandief.

Naast de biodiversiteit profiteren ook de omwonenden van het nieuwe natuurpark.

Natuurpunt beheert ongeveer 400 hectare in het gebied en zal samen met de provincie en de betrokken gemeentebesturen zorgen voor betere wandelwegen, speelbossen en avonturen-paden. Daarnaast komt er een prikkelpad voor bezoekers met een beperking.

De Groene Vallei is een uniek samenwerkingsproject tussen natuurverenigingen, de provincie Vlaams-Brabant, landbouwers, gemeentes en horecazaken.

Foto © Luc Meert

Elk jaar kan Natuurpunt Studie een aantal bijzondere natuurbeschermingsprojecten uitvoeren dankzij de financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant. Die gaan over het voorkomen en behoud van zeldzame soorten zoals bijvoorbeeld de iepenpage, de kamsalamander of de geelgors, of over de inventarisatie van weinig gekende natuurgebieden. Die leiden niet alleen tot betere kennis, maar ook tot gerichte voorstellen voor beheer en bescherming. Ook de ondersteuning van BRAKONA, de provinciale koepel voor natuurstudie, besteedt de provincie uit aan Natuurpunt.

ding

Hervul je inktpatronen

Printen kan goedkoper en ecologischer. Samen met Tomson, de specialist in hervulde inktpatronen en cartridges, ontwikkelde Natuurpunt een aantrekkelijk aanbod. Op de webshop www.inktpatronenvoornatuurpunt.be kan je hervulde inktpatronen van alle courante merken van printers kopen. Tomson levert bovendien een financiële bijdrage aan natuurbehoud in Vlaanderen voor elke bestelling. De cartridges zijn van prima kwaliteit, bevatten meer inkt, zijn minder belastend voor het milieu en 40% goedkoper.

www.inktpatronenvoornatuurpunt.be

doen

Klink met Gageleer op de natuur

Wie een Gageleer drinkt, proeft de Vlaamse natuur. Gageleer is een origineel, biologisch, donkerblond bier met eigenzinnig karakter. De bijzondere geur en smaak komen van de gagele die in het brouwproces wordt gebruikt.

Die gagele groeit nog in moerassige gebieden zoals het Landschap De Liereman in Oud-Turnhout. Daar wordt de plant gecontroleerd geplukt voor de bierproductie. Sinds het voorjaar van 2014 wordt de brouwgerst verbouwd in de Kempen. Natuur en landbouw gaan er hand in hand. De verkoop van het degustatiebier brengt middelen op voor de aankoop van natuur.

www.natuurpunt.be/winkel

U VINDT ONZE PRODUCTEN
BIJ EXCLUSIEVE SPECIAALZAKEN
EN ONLINE OP
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

DE TELESCOOP EN DE CAMERA VERENIGD **LEG HET *WONDER*** **VAN DE NATUUR VAST**

Een blauwe reiger zoekt naar voedsel in het ondiepe water van de rivieroever. Hij is duidelijk slanker dan andere soorten reigers en heeft een opvallend verenkleeft met een subtiel blauwgrijze tint. Het lange wachten op momenten zoals deze wordt beloond. Met de TLS APO van SWAROVSKI OPTIK wordt je wens om onvergetelijke momenten met anderen te delen werkelijkheid. Deze digiscoping-adaptor verbindt je SLR- of systeemcamera snel en eenvoudig met je STX-telescoop. Zo kun je altijd snel wisselen tussen observeren en fotograferen. SWAROVSKI OPTIK – momenten intenser beleven.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI
OPTIK

met
GRATIS
wand
kaart

naar
BUITEN
Dassenaarde

Naar buiten

^ Vinr Bart, Saskie en Filip © Hendrik Moeremans

^ ^ Veldkrekel © Maarten Jacobs

Dassenaarde loopgraven © Luc Nagels

DASSENAARDE

...Zomerse cocktail aan de voet van een mystieke heuvel

Op een steenworp van Diest kussen de groene heuvels van het Hageland de uiterste takken van de Zuiderkempen. Hier tjrpt de veldkrekel zijn eigen zwoele zomerhit en torent de geheimzinnige Dassenaardeheuvel uit boven een vallei van drie beken. Shake al die ingrediënten bij elkaar, breng het geheel op smaak met wat extra zonnestralen en proef van een onweerstaanbare zomercocktail.

Tekst: Hendrik Moeremans

Dassenaarde ligt niet alleen op het kruispunt van twee provincies, hier ontmoeten ook twee aparte werelden elkaar. Zandblauwtjes en

koekoeksbloemen groeien zij aan zij en oerkempische leemhoeves staan te midden van glooiende hooilanden met haagkanten. “Precies die smeltkroes maakt Dassenaarde zo uniek”, vertelt

Filip Meyermans van Natuurpunt Diest. Filip zet zich al sinds het prille begin in voor het beheer van het gebied en heeft er zijn hart aan verloren. Samen met Saskia van den Berg, de bevloggen

Knoopkruid © Wim Dirckx

voorzitster van de afdeling, zal hij me op sleeptouw nemen in Dassenaarde en het aangrenzende gebied Groot-Asdonk. De ideale vertrekplaats daarvoor is de Kiewithoeve in Engsbergen.

In de kleine landbouwpercelen die de gerestaureerde hofstee omringen zijn de historische houtkanten en meidoornhagen mooi bewaard gebleven. “Daar profiteren soorten als de roodborsttaupuit, de nachtegaal en de sprinkhaanrietzanger ten volle van”, legt Filip uit. Al gauw betreden we een eerbiedwekkende kathedraal van beuken en moeraseiken, een statige dreef leidt ons naar het hart van Groot-Asdonk. Ergens in de koele kruinen laat een nest jonge spechtjes van zich horen en wiet-wiet-wiet een boomklever opgewonden. “We naderen

het vijfwegenkruispunt”, waarschuwt Saskia. Gelukkig valt het reuze mee: vijf bospaden vinden mekaar op haast lieflijke wijze.

OUDE KIEMEN, NIEUWE HEIDE

Aan de andere kant van het kruispunt lijkt het of we in een andere wereld terechtgekomen zijn. De statige bomenrijen en de akkerpercelen van Groot-Asdonk hebben plaats gemaakt voor een open vlakte. “Hier zijn we met de steun van het Europese LIFE-fonds de oude heide aan het herstellen”, toont Filip. Tijdens het interbellum werd hier massaal naaldhout aangeplant voor de Limburgse mijnbouw. “Door die dennen nu te rooien komt er weer licht en zuurstof aan de zaden van de oude

heideplanten die nog in de grond zitten”, legt Filip uit. En dan blijkt hoe veerkrachtig de natuur is: zelfs na al die jaren zullen de zaden van struikheide opnieuw kunnen ontkiemen en krijgt de blauwe bosbes weer kansen.

MAGISCHE ELFENWEIDE

Wat verderop duiken we links van de weg een pad in dat naar een zonovergoten hooilandje leidt. De reliëfrijke structuur verradt dat dit perceel ooit een zandgroeve was. “Maar vandaag heet het hier de Elfenweide”, glimlacht Saskia. Die naam kon nauwelijks beter gekozen zijn: het kleurenpalet van koekoeksbloemen, rapunzelklokjes, margrietten en knoopkruid is simpelweg betoverend. Dankzij het microklimaat is

de voormalige zandgroeve ook voor wilde bijen en vlinders een magisch plekje.

Het landschap wordt weids. Vanaf het schattige Bolhuiskapelleke krijg je een prachtig uitzicht over de Vallei van de Drie Beken. De natte vallei vormt een vaste tussenhalte voor trekvoegels als watersnip, wintertaling en porseleinhoen. Vanmiddag jaagt een buizerd aan de oeverkant en speelt de wind in het afhellende hooiland met rode zuring en margrietten. Wilde bijen zoemen en vlinders fladderen van hot naar her. "Ooit was dit een maïsakker, maar dankzij aangepast maaibeheer en begrazing door Kempische roodbontkoeien en Ardense voskopschapen beginnen de percelen interessanter te worden voor de natuur", licht Saskia toe. Voor het maai- en graasbeheer werkt Natuurpunt nauw samen met de bioerderij van het oude Bolhuis.

ORLOG IN DE DASSENBURCHT

Achter ons rijst de 37,5 meter hoge Dassenaardeheuvel op uit het landschap. Op de top heeft zich in de ijzerzandsteen een mysterieus, hoekig patroon afgetekend. "Dankzij dagboeken van pastoor Goyens uit 1915 weten we dat het om loopgraven gaat", zegt Bart Mandervelt, die binnen Natuurpunt Diest verantwoordelijk is voor het project. "Het gaat om oefenloopgraven die tijdens de Eerste Wereldoorlog gebruikt werden door de Duitsers", verduidelijkt Bart. De bedoeling was om piloten die op het nabijgelegen vliegveld van Schaffen opgeleid werden de kans te geven om oefenvluchten uit te voeren en tijdens hun vluchten bommen af te werpen. Op de Dassenaardeheuvel stond in de loopgraven geschild opgesteld om de oefening zo realistisch mogelijk te maken. Vrijwel zeker is dat er in de buurt van de loopgraven ook een ondergrondse kelder moet geweest zijn om de munitie op te slaan. "Maar dat geheim heeft de heuvel voorlopig nog niet prijsgegeven", glimlacht Bart. Intussen werden op de top twee zichtassen open gemaakt. Een win-win-situatie: de oorspronkelijke heidevegetatie krijgt licht en kan zich herstellen en tegelijkertijd krijgen bezoekers een even panoramisch zicht over de streek als de Duitse soldaten gehad moeten hebben.

Aan de voet van de heuvel ligt het oude speelplein van Dassenaarde, een vrijhaven voor kinderen en de dennenbossen eromheen doen dienst als speelbos.

Dan rest nog een onopgelost mysterie: waar zijn de dassen? "Er hebben wel degelijk dassen gewoond in Dassenaarde", lacht Bart. "Ze maakten hun burchten in de flanken van de Dassenaardeheuvel. Jammer genoeg zijn ze eind jaren '50 verdwenen."

Puur genieten ...midden in een natuurgebied

Wil je een heerlijke vakantie beleven tussen de heuvels van het Hageland en de Zuiderkempen? Opstaan met het zwoele getsjirp van de veldkrekel en wegdromen in de bloemrijke graslanden van Dassenaarde? Boek dan een verblijf bij Natuurboerderij Het Bolhuis.

Het Bolhuis is een Kempische langgevelhoeve met Middeleeuwse wortels en de oudste boerderij van Molenstede (Diest). Je kan er een vakantie boeken in een authentieke woonwagen of een twee- of meerdaagse ezeltrektocht maken naar het mooie Natuurpuntgebied Averbode Bos & Heide.

Meer info en reservaties:
Natuurboerderij Het Bolhuis
Asdonkstraat 49 - 3294 Molenstede-Diest
013-33 85 12 info@bolhuis.be www.bolhuis.be

WIN!

Win een overnachting voor twee personen met mand met hoeveproducten in de woonwagen van Het Bolhuis.

Geef antwoord op de vraag "Welke dieren helpen bij het beheer van het natuurgebied" en wie weet verblijf jij binnenkort in Dassenaarde.
www.natuurpunt.be/win

Niet gewonnen?

Leden van Natuurpunt krijgen bij Het Bolhuis 5% korting

Lampiris en Natuurpunt kiezen samen voor meer groen.

BEN JE AL KLANT OF WENS JE KLANT TE WORDEN?

Surf dan snel naar www.lampiris.be/natuurpunt

of bel ons **gratis nummer 0800 40 123**

en ontdek hoe je kan meespelen voor meer natuur in Vlaanderen.

Er zijn al 2.800 Natuurpunt-leden die meespelen.

ACTIE GELDIG VAN 15/06/2014 TOT 31/08/2014

www.natuurpunt.be/winkel

gratis

KITE loupe triplet 10x (t.w.v. €36)

bij elke KITE LYNX HD
TOUCAN en PETREL

Bezoek ook de
pop-upstore van onze
Natuurpunt Winkel in
de **KBC-toren** in
Antwerpen
(Schoenmarkt 35,
einde Meir)

Open van
5/07 tot 30/08

DAGTOCHTEN in VLAANDEREN

Een paar stevige wandelschoenen, water en een lunchpakket. Meer heb je niet nodig om Vlaanderen te verkennen via onze dagtochten. Deze boeiende wandelingen brengen je langs tal van natuurlijke parels in het landschap.

West-Vlaanderen

1 Heuvelland

Het Heuvelland staat garant voor holle wegen, hellingbossen en kletsnatte bronbosjes. Ontdek ze en geniet van de vergezichten over het land van de Grote Oorlog. 20,8 km

Startpunt: Westouter

2 Gulke Putten

Wandel door de uitgestrekte bossen van het Bulskampveld en de Vorte Bossen. Tussen die grote boscomplexen vind je de Gulke Putten. Hier kan je genieten van bloemenrijke paden. 27,8 km

Startpunt: Beernem

Oost-Vlaanderen

3 Vlaamse Ardennen

Beboste getuigenheuvels, kletterende beekjes en idyllische landschapselementen nemen je mee langs het Burreken en de Everbeekse Bossen. 26,2 km

Startpunt: Brakel

4 Meetjeslandse Kreeken

In dit polderland aan de Belgisch-Nederlandse grens maak je niet alleen kennis met de middeleeuwse kreeken. Ook de omliggende natuurgebieden, hoeves en dorpjes zullen je bekoren. 24,2 km

Startpunt: Sint-Laureins

Vlaams-Brabant

5 Averbode Bos & Heide

De langste dagtocht brengt je langs drie topgebieden in Vlaanderen. De Demerbroeken, Dassenaarde en Averbode Bos & Heide bieden alles wat je van topnatuur verwacht! 32,0 km

Startpunt: Diest

6 Hagelandse Vallei

De droge heuvels van de Wijngaardberg staan in schril contrast met de natte Hagelandse vallei. De dagtocht laat je kennis maken met het mooiste van beide werelden. 23,5 km

Startpunt: Rotselaar

Antwerpen

7 Landschap De Liereman

Beleef het mooiste van het Turnhouts Vennen-gebied en Landschap De Liereman via een wandeling langs heide en vennen, geschiedenis en erfgoed. 31,9 km

Startpunt: Turnhout

8 Grote Netewoud

In het hart van de Kempen slingert de Grote Nete door het landschap. Je vindt er bloemenrijke graslanden, moerassen en venen, heide, landduinen en elzenbroekbossen. 20,5 km

Startpunt: Meerhout

Limburg

9 Altenbroek

Dit prachtig golvend landschap herbergt een overvloed aan natuurschoon. Geniet met volle teugen van de pittoreske dorpjes en afwisselende landschappen in de Voerstreek. 18,5 km

Startpunt: 's Gravenvoeren

10 Kempen-Broek

Een combinatie van drie uitgestippelde wandelroutes voert je langs grote vijvergebieden. Het Smeethof, St-Maartensheide en De Luysen bieden tal van kansen voor boomkijkers en zelfs bevers. 23,5 km

Startpunt: Bree

DE SNOEK

Grote jager in helder water

Van al onze zoetwatervissen spreekt de snoek het meest tot de verbeelding. Het is een onvervalste jager die voor geen kleintje vervaard is. Zo eet hij prooien die nauwelijks kleiner zijn dan hijzelf en zijn ook soortgenoten niet altijd veilig. De vis zet zijn lichaamsbouw en tactiek in om te jagen en glipt dankzij de visserijwetgeving zelf, steeds door de mazen van het net.

Tekst: Koen Leysen

De snoek is een behendig jager die graag in water met veel plantengroei op de loer ligt. De combinatie van zijn lichaamsbouw en snelheid maakt van hem een gevaarlijke jongen. Het is vooral dankzij zijn vorm dat de snoek stevig uit de hoek komt. Het langgerekte

bijna rolronde lichaam, waarbij zowel de rugvin als de anaalvin bijna symmetrisch achteraan ingeplant zijn, ziet eruit als een torpedo. Samen met de staartvin vormt het een grote peddel die hen een krachtige afstoot en een blitz-start geeft. Vanuit stilstand haalt de snoek met één schot een snelheid van 40 km/u om zich op zijn prooi

te storten. Dit houdt hij maar even vol, het is dus erop of eronder, want het achtervolgen van de prooi zoals de baars dat doet, zit er meestal niet in. Om zijn strategie uit te voeren, zoekt de snoek relatief helder water op. In de dekking van waterplanten ligt hij roerloos op de loer. Zijn warm gekleurde dwarsbanden op een

Broertje

Ondanks zijn reusachtige afmetingen en gewicht is de snoek niet onze grootste en zwaarste zoetwatervis. Meervallen kunnen nog veel groter worden en duiken de laatste jaren steeds meer op. In Vlaanderen is er een joekel van 2 meter gesignaleerd en in Nederland werd een exemplaar van 2m27 en 90 kg waargenomen. De toppredator is geen katje om zonder handschoenen aan te pakken. Een filmpje op YouTube toont hoe een groep meervallen in de Franse rivier de Tarn zich tegoed doet aan drinkende duiven. Toch zijn meervallen met hun belachelijk kleine ogen vooral 's nachts actief. Hun baarddraden bevatten smaakzintuigen en kunnen vergeleken worden met een tong. Daarnaast kunnen ze ook de zwakke elektrische velden van sommige prooien detecteren.

Foto: Vilda/Rollin Verlinde

Spring jij ook mee op 13 juli?

Europa streeft ernaar dat tegen 2015 alle Europese waterlopen ecologisch gezond zijn. Om te voorkomen dat onze politici die naderende deadline vergeten, springen in heel Europa duizenden mensen in rivieren, beken en vijvers. Ze doen dat allemaal op precies hetzelfde moment, op zondag 13 juli om 15u.

Henk Rijckaert springt alvast mee in Antwerpen: "Laat ons eerlijk zijn, zwemmen in open lucht is geweldig. En als je dat kan koppelen aan een oproep voor meer proper water, dan doe ik daar graag aan mee." Toon dat jij ook geeft om proper en levend water en spring mee, samen met Natuurpunt, GoodPlanet Belgium en Bond Beter Leefmilieu op zo'n 27 locaties in Vlaanderen.

www.bigjump.be

grijsbruine ondertoon breken zijn lichaamsvorm en zijn een prima camouflage.

Met zijn sterk afgeplatte bek (die zelfs wat weg heeft van een eendensnavel) is er voor zijn prooien geen ontkomen meer aan. Op zijn onderkaak staan grote sikkelvormige tanden en de bovenkaak en het gehemelte zijn bezaaid met vlijmscherpe naar achter gebogen tandjes. Zelfs achter de kieuwen staan tandvormige uitsteeksels. De langere onderkaak verradt dat het beest zijn aanval liefst van onderaf inzet.

De snoek leeft van vissen en dikkopjes, en ook kannibalisme is hem niet vreemd. Vooral kleine exemplaren houden zich schuil in planten om niet gegrepen te worden door soortgenoten. Ze zijn groenachtig getint terwijl grotere snoeken kouder gekleurd zijn en halfhoog in open water hangen.

Omdat de snoek zo gebonden is aan waterplanten, heeft hij het moeilijk in vertroebeld water met teveel voedingsstoffen (mest). Het is vooral een oogjager die met een supergevoelige zijlijn en kleine putjes in zijn kop heel goed trillingen kan detecteren.

300.000

Snoeken zetten in maart-april hun eitjes af in ondiepe slootjes. Bij grote exemplaren kan dat aantal oplopen tot driehonderdduizend. De eitjes blijven aan waterplanten kleven en omdat de vissen er zo vroeg in het voorjaar bij zijn, hebben ze een voorsprong op andere soorten die pas paaien als het water een stuk warmer is. Bovendien groeien jonge snoekjes opmerkelijk snel. Als larve eten ze heel kleine waterorganismen zoals watervlooien, en wat later staan er grotere diertjes zoals waterpissebedden en vlokreeften op hun menu. Van zodra ze 5 cm groot zijn, schakelen ze over op eerstejaars vissen en dikkopjes. Na één jaar zijn ze al meer dan 20 cm groot en na drie jaar ronden ze de kaap van 1 kilo.

20

In de visserijwetgeving geldt een volledige terugzetplicht voor de snoek. Elke gevangen snoek moet onmiddellijk teruggezet worden. Soms wordt er wel eens gezegd dat een vis het snelste groeit nadat hij gevangen is. Het is dan ook niet eenvoudig om het juiste gewicht te achterhalen van de recordsnoek. De vis kan 15 tot 20 jaar oud worden waarbij vrouwtjes tot 1,5 m lang en 20 kg zwaar worden (volgens sommige bronnen zelfs tot ruim 30 kg).

1(d)

Snoeken lusten ook wel eens een ander hapje. Zo heeft een exemplaar in een vijver in Bokrijk het gepresteerd om alle grotere vissen op te ruimen en zag hij zich genoodzaakt om over te schakelen op andere prooien. Een eigenaardige verdikking in zijn buik bleek een volwassen wintertaling, onze kleinste eendensoort.

De zee vonkt!

Tijdens zwoele zomernachten wordt je aan de kust soms getraakteerd op een schouwspel van blauwe en groene lichtjes. Niet aan het hemelfirmament, maar in zee! De verantwoordelijke is zeevonk, een eencellige dinoflagellaat, dat 'flitsend nachtluchtje' heet. Het licht van zeevonk wordt geproduceerd tijdens een proces waarbij veel energie vrijkomt. Die wordt meteen omgezet in licht. De reactie vindt alleen plaats bij beweging en zorgt voor een verbijsterend lichteffect.

Juni- en julikever volgen de meikever op

De meikever ken je al, maar had je al van de junikever gehoord? Het is het kleine lichtbruine broertje van de meikever. Hij komt vaak in tuinen voor, en omdat de larven van de junikever van plantenwortels leven wordt hij wel eens onder de schadelijke insecten geklasseerd. Net als de meikever vliegt de junikever in de avondschemering rond in grote aantallen.

En dan is er nog de julikever. Dat is een joekel van een beest dat tot 4 cm groot wordt. In tegenstelling tot de andere twee is dit beestje een zeldzaamheid en komt hij nagenoeg enkel aan de Westkust voor. De julikever is nachtactief en komt op licht af. Als je hem aanraakt produceert hij een piepend geluid. En hier stopt het verhaal, want de augustuskever bestaat (helaas) niet.

De julikever is nachtactief en komt op licht af

Julikever © Vilda/Yves Adams

3 vragen aan de redactie

Het zeldzame en knalrode veenmosvuurzwammetje dat aan de rand van heidevennen groeit.

1 Groeien er ook paddenstoelen in de zomer?

ANTWOORD: Aan mooi zomerweer hebben paddenstoelenliefhebbers bijna geen boodschap. Hoewel die een natte zomer niet zo erg vinden. Want warm en vooral vochtig weer is ideaal voor zwammen. In een natte zomer start het paddenstoelenseizoen soms al in juli. Dan vind je al enkele typische zomerpaddenstoelen die je zelden in voor- of najaar ziet. Zoals het zeldzame en knalrode veenmosvuurzwammetje dat aan de rand van heidevennen groeit. Maar ook in je eigen tuin komen er zomerpaddenstoelen voor zoals de minuscule oranje grastaailing in je gazon.

Steeds meer kwallen in de Noordzee

Ons voedselrijk afvalwater, vol nitraten en fosfaten, speelt een grote rol

Slecht nieuws voor kustgangers: het aantal kwallen in de Noordzee neemt alsmaar toe. Onze kwallenpopulatie bestaat uit vier soorten waarvan vooral de kompaskwal

een lastpak is tijdens de zomermaanden. De toename van kwallen heeft verschillende oorzaken; zo zijn er door de overbevissing steeds minder vissen en blijft er meer plankton over voor andere dieren zoals kwallen. Ook profiteren sommige kwallensoorten van het warmer wordende zeewater. En ons voedselrijk afvalwater, vol nitraten en fosfaten, dat ook in zee terecht komt, speelt ook een grote rol. Het ziet er naar uit dat we maar beter leren te leven met de netelige beestjes, al kunnen we het tij proberen te keren door te werken aan duurzame visserij en betere afvalwaterzuivering.

Eenden in eclips

Eenden herkennen is in de zomer een pak lastiger, want de mannetjes zien er dan net hetzelfde uit als de vrouwtjes

In de eendenwereld gaat het er soms vreemd aan toe. Zo dragen onze eenden hun winterkleed in de zomer en hun zomerkleed in de winter en de lente, en heeft het woord eclips helemaal niets met een

verduistering te maken. Het winterkleed van de eenden kennen we ook als hun eclipskleed, een onopvallend kleed waarin alle eenden schutkleuren vertonen. Dat doen ze enkel in de ruiperiode. Omdat ze dan ook al hun slagpennen tegelijkertijd vervangen, kunnen eenden enkele weken niet vliegen. In die kwetsbare periode is het dus interessanter om een onopvallend camouflagekleed te dragen zoals het eclipskleed. Eenden herkennen is in de zomer een pak lastiger, want de mannetjes - die normaal opvallend gekleurd zijn - zien er dan net hetzelfde uit als de vrouwtjes.

Eend in eclips © Dieder Plu

2 Help, een tekenbeet!??

ANTWOORD: Het aantal teken in natuurgebieden neemt toe. Opletten is de boodschap. Dus controleer na elke wandeling de warme plekken van je lichaam op de aanwezigheid van teken. Die beestjes kunnen de ziekte van Lyme overbrengen als ze minstens acht uur aan je lijf vastzitten. Teken verwijderen je altijd met een tekentangetje. Het trucje met watten en zeep dat op het internet circuleert, is een indianenverhaal en raden we niet aan. Raadpleeg een arts wanneer je symptomen van een besmetting vertoont: een rode cirkel of griepverschijnselen.

3 Waarom doen wespen lastig aan de BBQ?

ANTWOORD: Wespen leven in kolonies met een koningin en werksters die larven voeden met malse insecten. Voor hun werk worden ze beloond met een zoete druppel die de larven afscheiden. In de zomer komen er nieuwe koninginnen en mannetjes bij - die na de paring uit het nest verdwijnen - en valt het werk in de kolonie stil. De oude koningin sterft, er worden geen eieren meer gelegd, en de werksters hebben geen taken meer. Weg bezigheids-therapie, en weg zoete beloning. Een zomerse BBQ wordt dan een onweerstaanbaar feestje voor de gestreepte beestjes. .

Wie is JNM?

JNM, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu, is een jeugdbeweging voor iedereen tussen 7 en 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en zijn schouders niet ophaalt voor het milieu. Samen gaan ze op pad, bewonderen ze wat er door het struikgewas ruist, helpen ze de natuur een handje of voeren ze actie voor een beter milieu. Bij JNM kan je van bosbessen smullen, in een vijver zwemmen of heerlijk in slaap vallen onder een sterrenhemel. JNM heeft vijftig afdelingen in Vlaanderen en Brussel en telt meer dan 3000 leden. Tijdens het weekend van 27 en 28 september vliegen ze erin tijdens de startdagen. Kijk eens op www.jnm.be/startdag en ga langs bij een afdeling in je buurt.

Biologie spelen

Hoe kunnen kinderen zelf ontdekken hoe insecten er van dichtbij uitzien? Wel met dit leuke koffertje! Het bestaat uit een geïllustreerd instructieboekje, zoekkaart, insectenstudietunnel (volume: ca. 1,1L met handvat, plastic afsluitklepje en netje), vergrootglas, vangnet, pincet, insectenstudiedoosje met vergrootglas in deksel (vergroting 3x), notitieblok en een potlood met gum. Kortom, alles wat je kleine bioloog nodig heeft!

www.natuurpunt.be/winkel

Artikel Nr.: 97381 - ledenprijs: 17,95 euro

Bij het Groot Berenmeer

Er waren eens drie berenjongen - een zwarte beer, een ijsbeer en een grizzlybeer - en een mysterieuze beer die van gedaante kan veranderen.... Ze volgen elk hun pad, op weg naar een mythische bestemming. Aan de oevers van het Groot Berenmeer ontmoeten ze elkaar, waar alle beren samenkomen om de Langste Dag te vieren. Maar er dreigt gevaar en de volharding en durf van de jonge beren wordt op de proef gesteld. Ze moeten tot het uiterste gaan om te overleven in de harde realiteit van de wildernis. Betreed de wereld van de beren en beleef samen met hen een spannend avontuur!

www.natuurpunt.be/winkel

Artikel Nr.: M24228 - ledenprijs: 13,49 euro

2 kidsvragen aan de redactie

1 Waarom kwaken groene kikkers de hele lente en zomer door?

ANTWOORD: Van het gekwaak van bruine kikkers hebben maar weinig mensen last. Die hoor je hooguit een week per jaar. En hun kwaakconcerten zijn eerder knorconcerten. Maar groene kikkers hoor je wel beter en vaker, tot ver in de zomer. Dat komt omdat bruine kikkers enkel in de lente achter de vrouwtjes aangaan. Zij kwaken en paren tegelijk, want door samen kikkerdril af te zetten vermijden ze dat de kikkervisjes van de burens aan hun eigen dril knabbelen. Groene kikkers maken elkaar maandenlang het hof en dat zorgt voor een onophoudende gekwaak.

2 Wie heeft hier net gespuwd?

ANTWOORD: Misschien heb je het al wel eens gezien: een kladder speeksel die in het gras hangt of zelfs uit een boom valt. Het ziet er raar en vies uit, maar wie zit daarachter? Geen onbeleefde mensen die spuwen in het openbaar, maar wel een piepklein insect: de schuimcicade. Wanneer die nog niet volgroeid is, leeft het beestje van slechts enkele millimeter groot van plantensappen. Om zich te beschermen verschuilt hij zich in een schuimjasje dat hij zelf produceert. Hij verstopt zich dus eigenlijk in zijn eigen schuimpipi.

De medicijnenkast van de natuur: brandnetelsteken

Ben je genoteld tijdens een wandeling en vind je de wetenschap dat mierenzuur een goed middel is tegen reuma maar niks? Geen probleem, zoek dan een blaadje van hondsdrif, een plant die je meestal in de buurt van brandnetels vindt. Wrijf het blaadje over de getroffen plek en de pijn zal snel verdwijnen. Vind je geen hondsdrif? Gebruik dan weegbree. Die kan trouwens ook verlichting bieden wanneer je tijdens het wandelen een blaar dreigt te krijgen.

Blotevoetentocht

Wil je de natuur eens anders beleven? Doe dan je schoenen uit tijdens een wandeling en probeer met je blote voeten te wandelen op verschillende ondergronden, zoals zand, gras, modder, mos, beukenootjes ... In het begin zal dit heel onwennig aanvoelen, zet je voeten daarom langzaam neer. Zo kan je ze nog snel verzetten als het onaangenaam aanvoelt. Je zal snel merken dat je door je schoenen veel dingen mist, zoals het temperatuurverschil tussen zonnige en schaduwrijke plaatsen, het verschil in structuur tussen keien en gras of de zachtheid van mos. Niets zo zalig als de modder die tussen je tenen doorsijpelt.

Hoe doe ik dit?

Schoenzolen zaaien

Elke plant is eropuit om zijn zaden te verspreiden. De ene gebruikt de wind, de andere doet beroep op bijen. En jou zetten ze in via je wandelschoenen. Het bewijs? Dat zit in je schoenzolen! Om de planten die op je schoenen zitten te verspreiden, zet je een metalen bak, gevuld met aarde, een kwartier in een hete oven. Zo maak je de aarde steriel. Schraap na een wandeling de modder van je schoenen boven de gesteriliseerde aarde. Geef water en dek de bak af met een deksel of folie. Zet hem dan op een lichte en warme plaats. Na enkele weken komen de plantjes al boven! Hoeveel verschillende soorten heb je al wandelend verzameld?

Win!

Heerlijk, het is zomervakantie. Urenlang buitenspelen en lekker vuil je bed in kruipen. Is het eens een regendag? Maak dan een mooie tekening over je favoriete dier. De tekening hangen je ouders met alle plezier aan de koelkast met deze leuke lieveheersbeestjesmagneten.

Antwoord op de vraag **“Welke plant is het beste medicijn tegen brandnetels”** en wie weet win jij een van de 11 setjes van A.S. Adventure!
www.natuurpunt.be/win

Niet gewonnen?
Niet getreurd! Bij A.S. Adventure vind je de leuke magneten ook.

Gierzwaluwen in de stad

Voor mij is het gieren van gierzwaluwen de soundtrack van de zomer in de stad. We zaten onlangs op een terrasje in Zuid-Frankrijk. Stralend blauwe lucht, zuiderse temperaturen, korte rokjes, zonnebrillen. Slechts één detail ontbrak: het gieren van gierzwaluwen. Want hoe warm het ook was, de gierzwaluwen zaten nog in hun winterkwartier ver weg aan de evenaar. En dus was het nog geen zomer..

Gierzwaluwen zijn gebouwd voor een leven in de lucht met hun sterke, lange, sikkelvormige vleugels. Ze eten, drinken, slapen, spelen, vechten en paren in de lucht. Slecht weer? Vliegen ze gewoon even 100-den kilometers voor het koufront of de buienlijn uit om wat muggen te gaan scheppen, om daarna vrolijk gierend terug te keren naar ons Vlaamse luchtruim. Virtuozen in de lucht dus, maar als ze de grond raken, zijn ze verloren. Hun vleugels zijn te lang,

© Korneel Detailleur

Natuur in de stad: een contradictie? Niets is minder waar. Je vindt er gewone natuur op ongewone plaatsen. Er komen planten en dieren voor die vaak alleen in het warmere microklimaat van de stad kunnen overleven. Ga met open blik in de stad op zoek naar natuur en laat je verrassen. Deze keer kan dat gewoon vanop een zomers terrasje.

maar vooral: hun pootjes zijn meelijwekkend kort. Het zijn eigenlijk alleen maar klauwtjes waarmee ze zich net kunnen vastklampen aan de rand van het nest, meer niet. Dat nest is gewoon een gat in een muur of onder een dakpan. Ik herinner me nog de opwindende van de kinderen over die vogel die op straat lag. We hebben er een foto van: een gierzwaluw in de hand. Het beestje zit er gelaten bij, slachtoffer van een inschattingsfout. Bij het verlaten van het nest – onder een dakrand aan het begin van onze straat, op nauwelijks vier meter hoogte – aan grond geraakt. Zodra hij/zij wat bekomen was, hebben we de gierzwaluw vrijgelaten vanuit een slaapkamervenster. Een glijvlucht naar beneden om daarna met een sierlijke boog over het dak van het huis van de overburen te verdwijnen. We weten niet of het beestje iets geleerd heeft uit die ervaring; wij hebben alleszins nooit nog een gierzwaluw van zo dichtbij gezien.

Kolibrievliinder in de tuin

We hebben ze vorig jaar in 'onze' tuin gehad: kolibri's die heen en weer schieten en met hun lange snavel en dito tong nectar uit de tropische bloesems zuigen in 'mid-air'. Maar dat was tijdens een huizenruil in Californië.

Dankzij het fenomeen dat convergente evolutie heet, kunnen wij hier in onze Lage Landen genieten van een alternatieve versie: een pijlstaartvlinder die de passende naam 'kolibrievliinder' meekreeg. Een nachtvlinder die (vaak ook) overdag vliegt. Die ook in de lucht voor een bloem kan stilhangen en met zijn lange tong nectar uit bloembuizen zuigt.

Kolibrievlinders zijn trekvlinders. Vanuit het Middellands Zeegebied vliegen ze honderden kilometers speciaal om bij ons te kunnen zijn. Er vliegen er zelfs door tot aan de poolcirkel! In april zie je de eerste vlinders in je tuin heen en weer flitsen tussen de vlinderstruiken: echte energie-

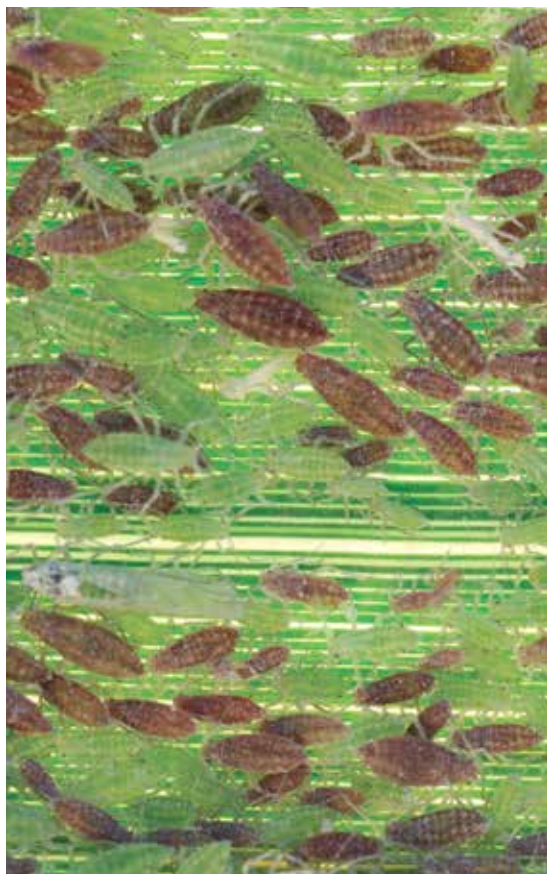

© Korneel Detaillieur

Je hoeft niet naar afgelegen natuurgebieden te trekken om kennis te maken met de natuur. Je trekt gewoon de achterdeur open en gaat op safari in eigen tuin! Wie de natuur een handje wil helpen, kan daarmee beginnen in de tuin, hoe klein die ook is. Vogels voeren en beloeren, een nestkast voor wilde bijen of koolmezen, een border vol bloemen voor de vlinders...waaronder soms verrassende zuiderse juweeltjes.

junks. Een vroegere naam was dan ook 'onrust'. Eitjes leggen ze op lievevrouwbedstro en andere walstrosoorten waaronder meekrap. Vandaar die andere naam 'meekrapvlinder'. Vanaf de Middeleeuwen was eerst Vlaanderen, daarna Zeeland, het centrum van de meekrapteelt: uit de wortel werd een rode kleurstof gewonnen. Meekrap is een teelt die oorspronkelijk uit het zuiden kwam, net zoals de bijhorende vlinder. We kunnen ons inbeelden dat de meekrapvlinder blij was met al die velden voedselplanten hier. Vanaf zo'n goeie honderd jaar geleden werd de kleurstof synthetisch nagemaakt, maar sinds kort is meekrap aan een revival begonnen.

Tot in de late zomer blijven er trekvlinders arriveren uit het zuiden; ze vliegen dan samen met de kolibrievlinders die hier geboren werden. Zet een tuinstoel naast je vlinderstruik en vroeg of laat word je beloond met dit vleugje zuiderse exotiek, zomaar in je eigen tuin.

Suikerzoet

Dit wordt een moeilijke opdracht. De moeilijkste tot nog toe. Pissebedden in een composthoop, tot daar aan toe, maar dit... Laat je vooroordelen varen en schraap al je zelfbeheersing bijeen, want vandaag of morgen of misschien gewoon als je er klaar voor bent, gaan we –geheel objectief- kijken naar beestjes die je misschien eerder dood zou wensen of wel effectief zou vermorzelen of platspuiten: bladluizen!

Door een vergrootglas beschouwd blijken het grappige beestjes te zijn met spillebeentjes en kraaloogjes. Het lijf is niet echt bolvormig, eerder een druppelvorm. Ze zien er bloot uit en kwetsbaar, en dat zijn ze ook: hun chitinepantser is niet zo hard als bij andere insecten, maar toch te stijf om mee te groeien. Hier en daar in de groep vind je doorschijnende, afgegooide jasjes die na de vervelling achtergebleven zijn.

© Korneel Detailleur

Als je de natuur in close-up bekijkt, gaat er een nieuwe wereld voor je open. Een schier eindeloze variatie aan levensvormen, elk met hun eigenaardigheden. Stilstaan bij de kleine dingen des levens, je krijgt er nieuwe energie van. Af en toe moet je daarvoor wel je vooroordelen overwinnen...

Het leven van een bladluis is simpel: met een snuitpriem tappen ze sap af van de plant. In hun darm helpen massa's bacteriën om dat te verteren. Het overschot, suikersap of honingdauw, komt er langs achteren weer uit. De zoetige geur lokt tal van gegadigden. Mieren komen bladluizen 'melken' en beschermen zelfs hun eigen kuddes. Ook tal van andere insecten worden aangelokt, maar dan om de bladluizen zelf op te eten. Bij gevaar scheiden de twee tubes op de rug (de 'siphunculi') een alarmstof af. Prompt trekken alle burens hun zuigsnuut uit de plant en wandelen weg of laten zich vallen.

Voornaamste reden om naar bladluizen te kijken, is de grote kans om live een geboorte mee te maken. Omdat ze met velen bij elkaar zitten en omdat het allemaal vrouwtjes zijn, waar geregeld een kleintje uit plopt! Zit de plant vol, dan produceren ze gevleugelde versies, want dan is het tijd om te verhuizen.

Peter De Ridder

FESTIVAL DRANOUTER

FESTIVAL OF NEW TRADITIONS
1 › 2 › 3 › AUGUST › 2014

BILLY BRAGG › JAMES BLUNT
NOVASTAR › RICHARD THOMPSON
GABRIEL RIOS › ROCCO GRANATA
FAT FREDDY'S DROP

LAU › ROSANNE CASH › STEF BOS
FLIP KOWLIER › LOUDON WAINWRIGHT III
BOBAN & MARKO MARKOVIC ORCHESTRA
LEVENT DU NORD › JOOST ZWEEGERS SOLO
HANNELORE BEDERT

GEPPETTO AND THE WHALES › DELRUE › KING DALTON
DAVID LEMAITRE › ERIKSSON DELCROIX › SAM AMIDON › MARJAN DEBAENE
ANTWERP GIPSY SKA ORKESTRA › LES BARBEAUX › A LA RUM › G'WAN
AND THEY SPOKE IN ANTHEMS › DAMIEN DEMPSEY
STOOMBOOT › LA CHIVA GANTIVA

... AND MANY MORE ...

Volg het op onze website of via facebook en twitter!

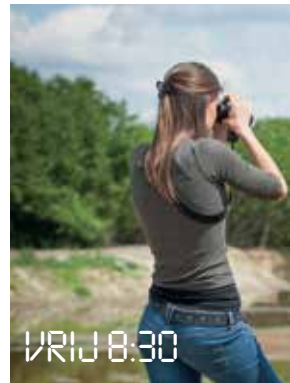
TICKETS VIA **fnac.be** & **sherpa.be** +32 (0) 70 / 25 20 20
(€ 0,30 / minuut)

**BLIJF OP DE
HOOGTE VIA
TWITTER OF
FACEBOOK!**

www.festivaldranouter.be

op stap met... **Annelies Jacobs**

Maandag 22u15

Ik hou me graag bezig met natuurstudie. Zo is nachtvlinders inventariseren ideaal als je niet veel tijd hebt. Bovendien hoeft je er zelfs je deur niet voor uit. Zet gewoon 's avonds in je tuin een nachtvlinderval en 's morgens bekijk je welke erin zijn gevlogen.

Bio **Annelies Jacobs**

Annelies studeerde vorig jaar af als biologe aan de Universiteit van Antwerpen. Omdat ze het nog iets te vroeg vond om al op de arbeidsmarkt te stappen, volgt ze nog een extra opleiding Milieuwetenschappen. Naast natuur is muziek haar grote passie. Ze volgt zangles en kan prima overweg met klarinet, orgel en piano.

Vrijdag, 8u30

Aan deze telpost is zopas een nieuwe plas uitgegraven. We merken dat aan de poel zeer veel trekvogels en steltlopers neerstrijken. Ik hoop dat we dit open landschap kunnen behouden en hier een kijkhut kunnen installeren.

Zaterdag, 10u40

Ik trek graag de natuur in met mensen die iets willen bijleren over natuur. Tijdens een wandeling toon ik hen wat er buiten allemaal te zien is. En natuurlijk ga ik zelf ook graag op stap met mensen die heel veel van natuur kennen. Zo leer ik nog iets bij!

Zondag, 14u

Scouts komen ons helpen bij beheerwerken. Ik hoop dat ze zo gebeten worden door de liefde voor de natuur. En misschien worden ze later wel vrijwilliger voor Natuurpunt? Hiermee hopen we jonge mensen te overtuigen om zich in te zetten voor de natuur en ervan te genieten.

Foto's © Wim Dirckx

Woensdag, 14u45

Sinds ik voorzitter ben, werk ik vooral met mensen. Ik coach hen en volg op wat iedereen doet. Dat vind ik heel leuk. Voor mij is dat ook natuurbeleving. Naast zelf op stap gaan in de natuur, stimuleer ik graag andere mensen om iets te doen voor de natuur.

Zondag, 16u15

Samen met ons beheerteam applaudiseer ik voor de scouts die ons vandaag zo goed geholpen hebben. Door te werken met vrijwilligers groeide bij mij het besef dat iedereen beschikt over specifieke talenten en interesses. Daar speel ik op in om mensen te motiveren en samen een goed team te vormen.

Word ook vrijwilliger bij Natuurpunt!

www.natuurpunt.be/vrijwilliger

Trrr. Pfff.

Broedt in alle soorten bos. Zelfs in grote steden. Als zoiets over een vogel te boek staat, weet je dat de vogel geen bijzonderheid is. Het beest zit overal. De bijzonderheid zit hem in de vogelaar die hem niet ziet. Gelukkig meldt de vogelgids ook dat hij waakzaam en voorzichtig is. Dat troost. Want zijn trrrr heeft hier jarenlang op de zenuwen gewerkt. Ik las: Korte, zeer snelle roffels, die abrupt eindigen. En ik hoorde het. Trrr. Trrr. Maar ik zag hem nooit. Eén keer ja, toen ik met mijn neefje in het park liep. Mijn hart sloeg een slag over. Het beest vloog over, golvend, typisch. Meestal makkelijk te herkennen aan dieprode anaalstreek, staat in het vogelboek. Ik zag het! Ik zag het! Een roze veeg in de lucht. De grote bonte specht, riep ik. Kijk dan, een specht! Eindelijk! Hoera. De vreugde sloeg prompt over op mijn neefje. Is dat écht, tante An, vroeg hij, vliegt er spek door de lucht? Mja.

Maar dit jaar is alles anders. Het loeren heeft geloond. Ik weet de specht wonen. Hij heeft een gat gemaakt in een boom die ik van aan de keukentafel zie staan. De specht is er zeker twee weken mee bezig geweest. Hij zit er weer! Hij zit er weer, zei ik. En dan zag ik hem door mijn verrekijker zitten. In die dunne boom, net onder de tweede kruising met die andere boom!

Het gat werd groter dan ik dacht. En dat beest maar met snippers gooien. Zonder

Dit stukje gaat over een spechtenhol en de verlengkabel van een stofzuiger.

PROFIEL An Olaerts

An Olaerts is freelance journalist en schrijft onder andere columns voor De Standaard Magazine. Daarnaast zit ze in het tweede jaar van de grote vogelcursus in Leuven. En heeft ze een tuin met twee kippen, die zich uiteindelijk nog het makkelijkst laten bekijken.

trrr overigens. Want die trrrr heeft niets met houthakken te maken. Roffelen is aanstellerij. Het moet de aandacht trekken. Overigens was hij niet alleen. Ze waren met zijn tweeën om dat gat te maken. Ik zag het verschil niet tussen hem en haar, maar het verklaarde wel waarom hij er bijna de hele tijd zat.

Het is zo'n wonderbaarlijke ontdekking dat ik vrees voor volgend jaar. En voor de verlengkabel van de stofzuiger. Die gaat nooit lang genoeg zijn om het spechtenhol te kunnen stofzuigen. En hoe krijg ik die stofzuiger, over alle achtertuinten heen, zo hoog in de boom? Trouwens, een vogelnest stofzuigen? Ik stofzuig mijn eigen nest niet eens. Het is niet mijn idee. Het komt van iemand van de Vogelclub. Die had een filmpje gemaakt van een spechtenhol, mét kleine vogeltjes, in zijn tuin. Het was een formidabel filmpje. Het was alleen wel van vorig jaar. Want de specht was nooit meer teruggekomen. Ook al was het nest gestofzuigd. Spechten zijn te ijverig voor gestofzuigde nesten. Ze maken ieder jaar een ander hol. Wat wil zeggen dat ik mij binnenkort weer met de gewone trrr moet behelpen. Pfff.

An

Voor deze batterijen
een nieuw leven.

Voor de planeet
minder afval.

Breng je gebruikte batterijen vandaag nog binnen naar je supermarkt of containerpark! Bebat haalt ze gratis op en geeft hen vervolgens een nieuw leven. Recycleer met ons mee en help de natuur.

www.bebat.be

 bebat

Recycleren, beter voor de **natuur**

Natuur en stad in beeld

Met het fotoproject GroenGrijs tonen Natuurpunt Educatie en het Centrum voor Beeldexpressie dat je wel degelijk natuur kan vinden in de stad. Heb je ook een verrassende foto? Stuur hem nog tot 10 juli in via www.beeldexpressie.be. Een professionele jury selecteert de mooiste beelden voor een rondreizende tentoonstelling. Geniet hier alvast van enkele inzendingen.

KRIS GOUBERT

CLAUDE DEVELTER

URSY KESTELOOT

DIRK OLAF LEIMANN

HENDRIK BRAET

KAREL GEUKENS

EDDY VERLOES

ANNEKE SLOSSE

DIDIER DEJONGHE

MARKO VAN DER STEENHOVEN

EDDY VERLOES

MARIANE VAN MEEGEREN

FOTO-OPROEP

Bezoek de fototentoonstelling op vrijdag, zaterdag en zondag van 15 tot 31 augustus van 14-18u in de Sint-Baafsabdij in Gent. Daarna reizen de foto's door Vlaanderen.

Natuur om bij weg te dromen
Jouw foto in Natuur.blad?
Stuur ons je allermooiste foto's van
onze natuurgebieden en wie weet
verschijnen ze in ons herfstnummer!
www.natuurpunt.be/oproep

Natuurpunt stelt voor: **Gagelhappening in Landschap De Liereman**

Op **zondag 21 september** ben je met je hele gezin welkom in Landschap De Liereman. Ga mee op Moeraswandeling op zoek naar de gage, het ultieme ingrediënt van het fameuze Gageleer bier of ontdek het kriebelend gespuis tijdens de Vieze Beestjeswandeling.

Uitblazen na al het wandelen? Kom dan proeven van de streekproducten. Kinderen kunnen zich ten volle uitleven in het vernieuwde speelbos, waterbeestjes vangen en bestuderen of nestkastjes timmeren.

Wil je er een heerlijk weekendje van maken? Hotel Corsendonk Viane in Turnhout biedt een ideale opwarmer van het feest.

Op **20 september** word je daar verwelkomd met een bier- en sappenproeverij, gevolgd door een overnachting met ontbijt. Natuurpuntleden krijgen 10% korting.

Afspraak: zondag 21 september, 11u- 18u, Landschap De Liereman,
Schuurhovenberg 43, 2360 Oud-Turnhout

www.natuurpunt.be/gagelhappening

Zomerwandelingen aan de Kust en Westhoek

In **juli en augustus** verkent Natuurpunt **121 keer de mooiste natuurgebieden** van de Kust en de Westhoek tijdens **geleide wandelingen en fietstochten**.

Ontdek de Parels van de Zandpanne in De Haan. Bewonder de bijzondere bewoners van een avondlijke duin in Knokke. Zoek de zilte planten van Monnickenmoere in Lissewege. Wandel in de Warandeduinen in Middelkerke. Verken De Fonteintjes in Blankenberge. Ga grasduinen op de Oosteroever. Doe een 'foute wandeling' in Damme. Bekijk het kleurenspeel van de bloeiende schorre in de Baai van Heist. Fiets Holderdebolder door de polder. Ga fluistervaren op De Blankaart en trotseer de bergen van Heuvelland.

www.natuurpunt.be/zomer

Nacht van de Vleermuis

Tijdens de **Nacht van de Vleermuis** gaat iedereen op zoek naar 's wereld enige vliegende zoogdier. In Vlaanderen vind je nog 18 van de 22 in België voorkomende soorten. Spijtig genoeg gaan ze er allemaal op achteruit. Tijdens de Nacht van de Vleermuis neemt Natuurpunt je mee in de duistere wereld van de vleermuis. Kijk waar er in jouw buurt een Nacht van de Vleermuis doorgaat op **vrijdag 29 of zaterdag 30 augustus**.

www.nachtvandeuleermuis.be

Het Grote Vlinderweekend

Landkaartje, dagpauwoog, boomblauwtje ... het zijn allemaal vlinders waar Natuurpunt graag het fijne van weet. Natuurpunt nodigt iedereen uit om de vlinders in de tuin te tellen en de aantallen door te geven. Nuttig voor ons en leuk voor jezelf! Door mee te doen leer je de vlinders herkennen en geven we tips voor een vlindervriendelijke tuin. **Tel mee op zaterdag 2 en zondag 3 augustus!**

www.vlinderweekend.be

Feest in de Abeekvallei zaterdag 23 augustus

Natuurpuntafdeling Meeuwen-Gruitrode & Peer viert haar **20-jarig** bestaan met wandelingen, een receptie en een grote zomerbarbecue in de Abeekvallei in Reppel, een deelgemeente van Bocholt. De afgelopen 5 jaar kon er dankzij de steun van de Europese Unie heel wat natuur hersteld worden.

Meer info en inschrijven voor de barbecue:

www.abEEK.be

28.06

Oostende

**NATUURPUNKTREKENDAG
MET BARBECUE**

Natuurwandelingen en –fietstochten,
poelonderzoek, insectenworkshop en
meer.

zaterdag 28 juni, van 13u30 tot 23u00

Buitengoed, polderdijk 10,
8400 Oostende

29.06

Beringen

**DE SCHAAPSKUDDE
IN HAAR BLOOTJE!**

Schaapscheerfeest met ambachten-
markt en zomerterras

zondag 29 juni, van 13u tot 18u

Bezoekerscentrum De Watersnip,
Grauwe Steenstraat 7/2, 3582 Beringen

Zomerwandelingen in de Kempen

Natuurpunt organiseert zomerwandelingen in Landschap De Liereman. Elke dinsdag van de zomervakantie, telkens om 9u30, vertrekt een wandeling aan het bezoekerscentrum. Een ervaren gids brengt je op de mooiste plekjes van Landschap de Liereman, een ideale uitstap voor het hele gezin. Na de wandeling kunnen de kinderen nog even in het speelbos spelen, de ouders genieten ondertussen van een Gageleer of een biofruitsap in het bezoekerscentrum. Honden kunnen helaas niet mee tijdens de wandelingen. Deelname is gratis voor leden, 1 euro voor niet-leden.

Info: bc.deliereman@natuurpunt.be of 014-42 99 66

29.06

Deinze

OPEN NATUURTUINENDAG

Bezoek een tiental natuurrijke tuinen
en leer hoe je van je eigen tuin een toffe
en levendige plek maakt.

**Zondag, 29 juni, verschillende
tijdstippen**

verschillende locaties:
www.natuurpuntdeinzeplus.be

19.07

Lummen

DAG VAN DE ZWARTE BEEK

Alle Natuurpuntafdelingen uit de
Zwarte Beek samen aan de slag!
's Avonds sluiten we af met een
lekkere bbq en een wandeling.

**Zaterdag 19 juli, 9u - tot iedereen
naar huis is**

Zaal Eikenbos, Boskesstraat 3, Lummen

20.07

Oudenaarde

VLINDERS IN BOS T' ENAME

Themawandeling rond dagvlinders.

Zondag, 20 juli, van 14u tot 17u

Provinciaal Archeologisch
Museum (PAM) -Lijnwaadmarkt 20,
Ename(Oudenaarde)

21.07

Gent

**GENTSE FEESTEN: APERITIEF-
WANDELING EN –CONCERT**

Natuurgebied Bourgoyen en de Gentse
songwriter Bruno Deneckere ontmoeten
elkaar bij het aperitief.

Maandag 21 juli, van 10u tot 13u

Natuur- en Milieucentrum De Bour-
goyen - Driepikkelstraat 32 - Gent

02.08

Ardooe

**NACHTVLINDEREN IN ARDOOE
VELD**

We maken kennis met de wondere en
de mysterieuze wereld van de nacht-
vlinders.

zaterdag 2 augustus om 21u

Parking Provinciedomein 't Veld in
Ardooe

02.08

VLINDER MEE IN DE MAAIEN- HOEK IN SCHELLE

Doorlopend vlinderparcours

Zaterdag 2 augustus van 10u tot 16u

Natuurgebied Maaienhoek, Schelle,
te bereiken via Scheldedijk of Maaienlei
Schelle

17.08

3DE KRUIDENTOCHT IN DE MOLSE NETEVALLEI

Leer al wandelend de nazomerkruiden
kennen en gebruiken onder leiding van
een herboriste

Zondag 17 augustus van 14u tot 16u30

Kerk van Mol-Gompel, Molse Nete, Mol

Foto's © Wim Dirckx, Wouter Vanreusel

21.08

Houtem

AVONDWANDELING IN DE BOM- PUTTEN

Laat je verrassen door de Bomputten
in Vilvoorde. Een mix van houtkanten,
poelen en een hoogstamboomgaard.

donderdag 21 augustus, 19u

Kluitingstraat, ter hoogte van spoorweg-
brug, Houtem - Vilvoorde

24.08

Molenstede - Diest

GROOT VOLKSFEEST IN DE STIJL VAN '14-'18

De loopgraven van de Grote Oorlog in
Dassenaarde werden hersteld, klaar
voor een feestelijke opening.

zondag 24 augustus, van 14u tot 17u

Dassenaarde - Asdonkstraat 49,
Molenstede

24.08

Woumen

ÎLE D'AMOUR

Met fluisterboot varen naar het eiland
van de Blankaart en er luisteren naar
liefdesgedichten en -verhalen door
Delphine Lecompte.

zondag 24 augustus 15u en 17u

voorkant kasteel
vooraf inschrijven: info@debron.be
(beperkt aantal plaatsen!)

26.08

HEKSENBEZEM- EN TONDEL- ZWAMMENWANDELING

In het voetspoor van heksen in Land-
schap De Liereman

Dinsdag 26 augustus van 9u30 tot 12u

Bezoekerscentrum Landschap De Liere-
man Schuurhovenberg 43, Oud-Turnhout

Voor kinderen

Zijn vleermuizen akelig? Maar nee!

Tijdens een **vleermuizentocht**
ontdekken kinderen de schattige
kant van vleermuizen. Op zaterdag 30
augustus kunnen de allerkleinsten
terecht in het Bezoekerscentrum
De Klapekster in Wortel (Hoogstraten)
voor een spannende vleermuizen-
doe-avond. Verteller Fred komt om
20 uur met een spannend verhaal op
de propfen over vleermuisjes.
Nadien trekken we als echte
vleermuizen de nacht in.
Durf jij erbij zijn op 30 augustus?

www.nachtvandeuleermuis.be

14.09

Leuven

NATUUR EN ERFGOEDDAG IN DE ABDIJ VAN HET PARK

Kom proeven van 900 jaar geschiedenis,
op smaak gebracht met een flinke dosis
natuur.

zondag 14 september van 7u30 tot 17u

Sint-Janspoort Abdij van het Park,
Geldenaaksebaan, Leuven

28.09

Kortesseem

NATUURPUNT KORTESSEM BESTAAT 25 JAAR

Ga mee op dauwwandeling, of kom
vanaf 14u een kijkje nemen in Zammelen
op onze feestnamiddag met een natuur-
markt, wandelingen...

zondag 28 september, van 14u tot 17u

Sint-Amandusstraat, Kortesseem

Bekijk alle activiteiten op
**[www.natuurpunt.be/
agenda](http://www.natuurpunt.be/agenda)**

Het woord van de voorzitter

© Wim Dirckx

Met de zomer in zicht is voor velen de mooiste periode aangebroken om te genieten van de natuur. Sommigen zoeken het in exotische oorden, anderen vinden vlakbij plekjes om van te snoepen of combineren beide. Meer en meer mensen zijn terecht van oordeel dat we ook in Vlaanderen natuur in onze onmiddellijke omgeving nodig hebben om een gezond en evenwichtig leven te leiden. Daarom een oproep aan de nieuwe Vlaamse regering om daar nu echt werk van te maken en er voor te zorgen dat de volgende generaties ons niet met de vinger wijzen.

Natuurpunt is vragende partij om hier, zowel in het buitengebied als in een stedelijke omgeving, partnerschappen met de overheid aan te gaan om snel toegankelijke natuur te creëren. Ondanks het feit dat in alle peilingen natuur en milieu zeer hoog scoren als prioriteit, vonden we daar weinig over terug in de politieke discussies waarmee we voor de verkiezingen om de oren werden geslagen. Ik reken er samen met jullie op dat dit in het

regeerprogramma zal rechtgezet worden en dat ze aandacht geven aan de echte verzuchtingen van de Vlaming.

Deze zomer kunnen jullie volop genieten van alle activiteiten die onze vrijwilligers organiseren. En er is voor elk wat wils: Big Jump, Het Grote Vlinderweekend en de Nacht van de Vleermuis om er maar enkele te noemen. Vanaf nu kan je je waarnemingen trouwens ook mobiel invoeren. Zo wordt onze gegevensbank nog toegankelijker en kan ze overal gevoed en geraadpleegd worden.

Natuurpunt is geen oubollige vereniging maar past zich voortdurend aan, ook aan jullie wensen! Maar onze kerntaak blijft natuurlijk ervoor te zorgen dat er meer en meer toegankelijke natuur in Vlaanderen komt. Met de steun van jullie 92.000 stemmen moet dat lukken

Walter Roggeman

Ook in Vlaanderen hebben we nood aan natuur in onze directe omgeving.

Verhuisd? Vragen over je lidmaatschap?

Neem contact op met onze ledenadministratie, 015-29 72 17 of ledenservice@natuurpunt.be

Lid worden of een lidmaatschap cadeau geven? Stort 24 euro op BE17 2300 0442 3321 met vermelding "nieuw lid" www.natuurpunt.be/lidworden

Op zoek naar een origineel geschenk, een goede gids of uitbreiding van je excursiemateriaal? Dan ben je in onze webshop Natuurpunt Winkel aan het juiste adres. Bestellen kan online, via mail, per telefoon of fax.

www.natuurpunt.be/winkel, winkel@natuurpunt.be t 015-43 16 88, f 015-27 46 74

Alle producten uit dit Natuur.blad zijn te koop in de Natuurpunt Winkel.

In onze bezoekerscentra vind je een beperkt assortiment.

Bezit je grond die je wil wegschenken, of wil je Natuurpunt opnemen in je testament? Neem dan contact op met Joost Verbeke, contactpersoon voor schenkingen en legaten: joost.verbeke@natuurpunt.be 0477-20 47 27

LYNX HD 8X30
10X30

Door natuurland verkozen tot
beste allround verrekijker!

www.kiteoptics.com

Het Belgisch merk van verrekijkers en telescopen

— kwaliteit in service en techniek —

Ontdek hier de nieuwe KITE Lynx HD

Wavre | Drogenbos | Schoten | Leuven | Genk
Hognot | Mechelen | Roeselare | Lochristi | Zaventem

Sights Of Nature
Natuurpunt optiekshop | Brugge

Webshop | www.natuurpunt.be/winkel
Natuur.winkel Limburg | Kiewit

**Trek een dagje het
tropisch oerwoud in ...**
en krijg 50% korting als Natuurpunt-lid *

**Plantentuin
Meise**

NIEUWELAAN 38, 1860 MEISE
ALLE DAGEN OPEN VANAF 09:30
WWW.PLANTENTUINMEISE.BE

* Leden van Natuurpunt krijgen op vertoon van hun
lidkaart 50% korting op het toegangsticket. Maximum 2
personen per lidkaart. Kinderen tot 18 jaar gratis.

**Big Jump
13 juli 2014**

Zuiver water in beken en rivieren DAAR WERKEN WIJ AAN

De Big Jump, dat is samen springen, samen beleven, samen de aandacht vragen voor zuiver water. Proper water in onze beken en rivieren is ook waar de meer dan duizend werknemers van Aquafin elke dag samen aan werken. Via riolen en collectoren brengen we het huishoudelijk afvalwater van 4,5 miljoen Vlamingen naar

rioolwaterzuiveringsinstallaties, waar we het zuiveren voor het in de natuur belandt.

Daarom kan Aquafin niet ontbreken op de Big Jump en steunen we het evenement ook dit jaar weer. Want zuiver water, daar springen we voor!